
Ordföranden har ordet	3
Året som gått	6
Förvaltningsberättelse	8
Fakta om Stockholms län	8
Stockholm läns landsting	9
Vad är och vad gör landstinget	9
Tabell över mandatfördelning	10
Stockholms läns landstings resurser	10
Verksamhetsanalys	12
Hälso- och sjukvården	12
Trafiken	14
Fastigheter	15
Resultatanalys	16
Verksamhetens intäkter och kostnader	16
Utjämningsystemet	20
Resultatutveckling	21
Balanskravet	21
Verksamhetens ställning	23
Soliditet	23
Likvida medel, Betalningsberedskap och Finanspolicy	24
Finansieringsanalys	26
Investeringar	26
Slutsatser verksamhetens ställning	29
Regionala nyckeltal	30
Personal	32
Miljö	37
Resultaträkning	40
Balansräkning	41
Finansieringsanalys	43
Noter	45
Budgetuppföljning koncernen	70
Väsentliga budgetavvikelser	71

Verksamhetsuppföljning resultatenheterna	72
<i>Koncernledningsfunktioner</i>	72
Koncernfinansiering	72
Landstingsstyrelsen	73
<i>Förtroendemannaorganisation</i>	74
Den samlade sjukvårdens ekonomiska ställning	74
Hälso- och sjukvårdsnämnden	75
AB Storstockholms lokaltrafik	76
Waxholms Ångfartyg AB	78
Färdtjänstnämnden	79
Patientnämnden	80
Regionplane- och Trafiknämnden	81
Tandvårdsnämnden	82
Kulturnämnden	83
Landstingsrevisorerna	84
<i>Producentorganisation</i>	84
Landstingsfastigheter Stockholm	84
Produktionsstyrelsen	86
Produktionsområdena (primärvård, psykiatri och geriatrik)	87
<i>Karolinska sjukhuset</i>	88
<i>Södersjukhuset</i>	89
<i>Norrtälje sjukhus</i>	90
<i>Södertälje sjukhus</i>	90
Danderyds sjukhus AB	91
Huddinge Universitetssjukhus AB	92
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	93
Koncernen landstingshuset i Stockholm	93
Folktandvården Stockholms län AB	94
Stockholm Care AB	95
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	96
Locum - koncernen	96
Västra servicegruppen AB	97
AB SLL Internfinans	98
Medicarrier AB	98
Definitioner	99
Tabell: Fakta om SLL 1997-2001	102

Ordföranden har ordet

Ralph Lédel, finanslandstingsråd i Stockholms läns landsting och ordförande i landstingsstyrelsen, hur ser du på årets resultat?

Både bra och dåligt. Positivt är att vi har lyckats förkorta vårdköerna mer framgångsrikt än något annat landsting. Vi genomför samtidigt en omfattande upprustning av kollektivtrafiken. Nya bussar, nya T-banetåg och nya pendeltåg kommer nu i rask takt. Mycket positivt är att resultaten för SL, Locum, Huddinge Sjukhus, Danderyds sjukhus, Södersjukhuset och Karolinska sjukhuset som redovisar nollresultat för första gången på flera år. Negativt är att vi inte lyckats övertyga statsmakterna att ändra den orättvisa utjämningskatten.

Men visste Ni inte om att bidragen till andra landsting skulle öka så här?

Nej, alla de beslut som har medfört att Stockholms läns landsting skall betala mer har fattats under innevarande mandatperiod. Jag ser detta som en politisk straffbeskattning emot stockholmarna. 1997 betalade vi drygt 1 miljard kronor. I år tvingas vi betala 4,4 miljarder kronor.

Är det inte rätt att rikare regioner skall betala till ekonomiskt svagare?

Jo, men det borde vara en statlig uppgift.

När kommer Stockholms läns landstings budget att vara i balans?

År 2003.

Hur då?

Antingen, vilket jag hoppas, kommer utjämningsystemet förändras så att vi får klara spelregler. Då kommer vi klara ekonomin. Utan utjämningskatt skulle vi 2001 haft ett överskott på nästan 1 miljard kronor.

I annat fall kommer landstingsskatten att höjas för att kompensera bidragen till andra landsting. Det är omöjligt att idag säga med hur mycket då vi inte vet hur stor denna extra kostnad kommer att bli. Men jag kommer i första hand arbeta för att statsmakterna övertar finansieringsansvaret.



Under de senaste åren har S:t Görans fått annan ägare, ett par sjukhus har bolagiserats och ett stort antal andra verksamheter avknoppats. Hur har detta påverkat landstinget i ekonomiskt hänseende?

Mycket positivt. S:t Görans fortsätter att producera bra vård till låga kostnader och mycket hög kvalitet. Det är en fördel även för de landstingsägda sjukhusen att S:t Görans finns. De bolagiserade sjukhusen är på god väg och redovisar överlag goda resultat. Många av de avknoppade enheterna är helt fantastiska, vad gäller ekonomi men framförallt hur de behandlar patienterna.

Flera av de landstingsdrivna vårdenheterna är också väldigt bra och vi strävar efter att ge alla en större självständighet, vilket personalen ofta vill. För oss är inte driftformerna viktigast. Det är mångfalden av vårdgivare som skapar en bättre sjukvård.

Du har ofta talat om hur mycket stockholmsregionen växer. Är det verkligen bara positivt?

Stockholmsregionen växer och det är självfallet positivt. Vi lever i en fantastisk region med fantastiska utvecklingsmöjligheter. Men expansionen ställer också krav på att infrastruktur och service klarar av alla nya stockholmare. De satsningar som görs inom landstingets båda ansvarsområden sjukvård och kollektivtrafik genomförs både för att höja kvaliteten och för att motsvara de behov som uppstår när invånarantalet växer. Inom kollektivtrafiken har vi beslutat om ett investeringsprogram de närmaste fem åren på hela 18 miljarder kr och inom sjukvården diskuteras nu motsvarande paket för 14 miljarder kr.

Det vore önskvärt om även vägtrafiken nu äntligen skulle kunna dimensioneras efter framtidens behov. Det är dessutom en förutsättning för att bussarna skall komma fram inne i stan. Därför behövs Ringen runt stan med Österleden och förbifart Stockholm med Västerleden. Kompletterat med en pendeltågstunnel i Stockholm city så är vi väl rustade för framtiden.

Avslutningsvis, hur ser det kommande året ut för landstinget?

Mycket positivt och spännande! Vi kommer att fortsätta utvecklandet av den framgångsrika vårdgarantin. Likaså kommer det ökade antalet entreprenörer att bidra med en mångfald av vårdgivare. Spännande projekt pågår, inte minst gäller detta landstingets projekt med utländska läkare och sjuksköterskor. Vi kommer att förstärka förlossningsvården – förhoppningsvis med en platsgaranti på alla förlossningsenheter liknande de som nu finns på BB Stockholm. Cancervården skall förbättras och tillgängligheten till husläkarna och vårdcentralerna måste också bli bättre.



Ett offensivt hjälpmedel är Vårdguiden (www.vardguiden.nu) som är ett framtidsinriktat sätt att komma i kontakt med sjukvården. Vi planerar ett nytt universitetssjukhus vilket ger Stockholmsregionen möjligheten bli världsledande inom forskning, utveckling och utbildning.

Stockholms läns landsting följer inte utvecklingen – vi leder den!

Ralph Lédel

Året som gått

- Landstingsfullmäktige har under året beslutat om att Södersjukhuset och Norrtälje sjukhus ska bolagiseras fr o m den 1 januari 2002.
- Landstingsfullmäktige har även beslutat om att samtliga vårdenheter inom primärvård, psykiatri och geriatrik ska ombildas till självstyrande enheter fr o m 1 juli 2002.
- Landstingsstyrelsen har beslutat om att tillsätta en utredning som ska undersöka möjligheterna att skapa ett nytt universitetssjukhus. En första rapport ska lämnas före sommaren 2002.
- Karolinska Institutet och Huddinge Universitetssjukhus AB har träffat ett avtal om samarbete för uppbyggnad av ett Centrum för Infektionsmedicin.
- I september utfördes den första hjärttransplantationen på Huddinge Universitetssjukhus AB.
- Danderyds Sjukhus AB har tillsammans med Praktikertjänst AB bildat ett bolag som ska driva en förlossningsenhet i anslutning till Danderyds Sjukhus AB, Barnbördshuset Stockholm AB. Vid full verksamhet ska 2 000 normalförlossningar utföras.
- Både vid akutsjukhusen och inom produktionsområdena har stora ansträngningar gjorts för att öka tillgängligheten, förbättra informationen och patientbemötandet. Exempel på åtgärder är utökade telefontider, olika IT-stöd och införande av kvällsmottagningar.
- Personalsituationen inom produktionsstyrelsen har präglats av stora rekryteringsbehov och ett antal projekt och aktiviteter pågår för att förbättra bemanningsläget.
- Sedan projektet *Mångfald i vården* startades har drygt 130 entreprenörer fått vård-avtal med landstinget. Under året har 40 enheter, flertalet husläkarmottagningar, knoppats av från de 3 produktionsområdena. Omsättningen vid enheterna uppgår till sammanlagt 295 mnkr och 780 medarbetare har fått nya arbetsgivare.
- Under året startades Vårdguiden, som är en kanal för landstinget att ge information om vård och hälsa. Vårdguiden innefattar en internetportal, www.vardguiden.nu och en upplysningstelefon som är knuten till sjukvårdsupplysningen. En hushållstidning kommer också att börja ges ut under våren 2002.
- Vårdgarantin fungerar väl och har under året utnyttjats av ca 4 000 patienter.

-
- Under 2001 genomförde landstinget flera långsiktiga satsningar på utbildning och rekrytering. Som exempel kan nämnas "Stockholmsprojektet för utländska sjuksköterskor" och "Stockholmsprojektet för läkare och sjuksköterskor från EU/EES" som startade i januari 2001. "Stockholmsprojektet för utländska läkare" har slagit väl ut och är förlängt t.o.m. den 31 december 2002.
 - Fyra av länets sju akutsjukhus har certifierat sina miljöledningssystem. Förberedelser för certifiering pågår inom flertalet övriga förvaltningar och bolag.
 - Landstingsstyrelsen har beslutat om revidering av det miljöpolitiska programmet, för att uppnå tydligare fokusering på de viktigaste miljöfrågorna, och för att förbättra uppföljningen av miljöprestanda i alla verksamheter.
 - 165 nya vagnar Vagn 2000 trafikerar nu tunnelbanan.
 - Den under föregående år besvärade förarbristen inom pendeltågstrafiken minskade och trafiken fungerade allt bättre. Under våren upptäcktes sprickor i boggierna och under reparationstiden inställdes många turer. Till sommaren kunde dock jämn 15-minuterstrafik införas.
 - Pendeltågstrafiken störs av brist på spårkapacitet. Den av regeringen tillsatta Stockholmsberedningen har nu kommit med förslag på satsningar i trafiken, bl.a. bättre och fler pendeltågsspår samt utbyggnad av Tvärbanan.
 - I arbetet med att handikappanpassa trafiken har antalet låginstegebussar utökats till 27 procent av bussflottan, vilket motsvarar 470 bussar.
 - Resegarantin har utökats att gälla all SL-trafik. Ersättning har utbetalats till cirka 23 000 resande med 2,8 mnkr. Ungefär hälften orsakades av de problem som blev följden av besvärligt vinterväder i december.
 - Den sjöburna kollektivtrafiken har utökats vår och höst.
 - I hamntrafiken har trafikutbudet ökat på Slussenlinjen. Trafiken har utökats från 20- till 15-minuterstrafik och trafikstart sker 07.30 för att möjliggöra arbetsresor.
 - Under året har SL temporärt ökat sitt aktieinnehav i Busslink i Sverige AB, vars omsättning uppgår till 2,2 miljarder kronor och som har drygt 5 700 anställda.

Förvaltningsberättelse

Fakta om Stockholms län

Länets landareal är 6 490 kvadratkilometer, vilket är 1,6 procent av rikets yta. Här bor 20,6 procent av rikets befolkning, 1,8 miljoner invånare. Det gör länet till det mest tätbefolkade i landet, ca 283 invånare per kvadratkilometer. De senaste åren har folkmängden ökat med ca 20 000 personer eller med 1 procent per år. Ökningen år 2001 stannade dock vid ca 15 700 personer eller ca 0,85 procent, den lägsta ökningstakten sedan 1991. Om detta är en temporär nedgång i ökningstakten eller ett trendbrott återstår att se. Drygt hälften av folkökningen under året beror på inflyttningsöverskott från utlandet, och knappt hälften på födelseöverskott. Av befolkningen är drygt 17 procent födda utomlands och ca 9 procent är utländska medborgare.

Sysselsättning

År 2001 var ca 961 000 personer sysselsatta i länet, vilket är 80 procent av befolkningen i yrkesverksam ålder. Arbetslösheten var endast 2,7 procent av arbetskraften, 26 500. Huvuddelen av de sysselsatta, 85 procent, arbetar inom tjänsteproducerande verksamheter. Ca 45 procent är sysselsatta inom handel, kommunikationer, finansiell verksamhet etc. och 15 procent inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Industrin sysselsätter endast ca 15 procent.

År 2001 tillkom 13 700 nya företag i länet, vilket är drygt 1/3 av samtliga nystartade företag i riket. Bruttoregionprodukten, ca 326 000 kronor/invånare, är den ojämförligt högsta i landet, 34 procent över riksgenomsnittet.

Skattekraft och skatter

Landstingets skattekraft för år 2001 är 161 128 kronor/invånare. Det är 22 procent över riksgenomsnittet. Skattesatsen är 10,32 procent jämfört med 10,02 procent i riket. Genom utjämningsystemet överför SLL ca 3 100 mnkr till övriga landsting. För år 2002 beräknas SLL överföra ca 4 400 mnkr.



Stockholms läns landsting

Verksamheten

Varje dag:

- besöker 16 000 personer en läkare
- föds 55 barn
- opereras 350 personer
- omhändertas 11 akuta hjärtinfarkter
- läggs 700 patienter in på sjukhus
- reser drygt 658 000 med kollektiva färdmedel
- utför färdtjänsten 11 000 resor.

Anställda

Antalet anställda var vid årsskiftet ca 48 500, varav ca 84 procent arbetar inom sjukvården, inkl tandvården och ca 14 procent inom den kollektiva trafiken.

Kostnader

Landstingskoncernens kostnader uppgår till ca 45 000 mnkr. Huvuddelen av kostnaderna, 71 procent, avser tjänster inom hälso- och sjukvården och därnäst kommer den kollektiva trafiken vars kostnader utgör 22 procent av totalkostnaden. Tandvård svarar för 3 procent och övriga verksamheter 4 procent.

Vad är och vad gör landstinget?

Landstinget är en demokratiskt styrd organisation för vissa typer av samhällsservice. De flesta svenska län utgör en landstingskommun. Landstingets uppgifter är att ansvara för bl.a. hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, folktandvård och viss omsorg, men även att stödja kulturliv, turism, miljö, näringsliv, regional tillväxt och utveckling.

Stockholms läns landstings styrsystem

Det högsta beslutande organet i Stockholms läns landsting är *landstingsfullmäktige* med 149 folkvalda ledamöter. Till fullmäktiges uppgifter hör att besluta i ekonomiska frågor, planeringsfrågor och frågor rörande landstingets organisation. Landstingsfullmäktige utser styrelseledamöterna i de nämnder och bolag som ansvarar för landstingets olika verksamheter. Landstingsfullmäktiges ledamöter är i de flesta fall fritidspolitiker. Ett fåtal ledamöter arbetar som heltidspolitiker, bl.a. de i fullmäktige utsedda landstingsråden.

Landstingsfullmäktige har ett ledningsorgan, *landstingsstyrelsen*, som leder och samordnar landstingets verksamhet samt har ett övergripande ansvar för koncernens ekonomi. Landstingsstyrelsen har 17 ledamöter med en politisk sammansättning motsvarande fullmäktiges. Landstingsstyrelsens ledande ställning i landstingets organisation markeras av att landstingsstyrelsen ska bereda eller yttra sig i de flesta ärenden som avgörs i fullmäktige.

Samtliga frågor som ska behandlas av landstingsstyrelsen bereds av *landstingsrådsberedningen* som består av landstingsråd från den politiska majoriteten, för närvarande tre från moderaterna och ett från vardera kristdemokraterna och folkpartiet.

Även oppositionspartierna har landstingsråd. Socialdemokraterna har tre landstingsråd och vänsterpartiet och miljöpartiet har vardera en gruppledare.

Parti	m	kd	fp	s	v	mp
Mandat	52	14	13	46	17	7

Fördelningen av mandat i Stockholm läns landstings fullmäktige.

Stockholms läns landstings resurser

Huvuddelen av landstingets inkomster utgörs av skatteinkomster. Landstingsfullmäktige beslutar om hur stor skattesatsen ska vara. Länets invånare betalar 10 kronor och 32 öre per beskattningsbar hundralapp i landstingsskatt. Landstinget får förutom landstingsskatten och generellt statsbidrag även speciella, ofta riktade, statsbidrag i olika omfattning därför att staten bestämt att prioritera vissa områden. Statsbidrag kan t.ex. avse utbyggnad av infrastruktur eller medel för förstärkt vård och omsorg. Dessutom finansieras landstingets verksamheter till viss del även genom patientavgifter och avgifter från kollektivtrafikens resenärer. Avgifterna uppgår till ca 11 procent av landstingets intäkter.

Skattesatsen fördelad på verksamheter efter utfördelat landstingsbidrag/tillskott

Hälso- och sjukvårdsnämnden	8,25
AB Storstockholms Lokaltrafik	1,13
Färdtjänstnämnden	0,24
Tandvårdsnämnden	0,18
Kulturnämnden	0,06
Waxholms Ångfartygs AB	0,04
Övriga nämnder	0,42
Faktisk skattesats	10,32



Så här används pengarna

Fördelning av landstingets intäkter (%):

Landstingsskatt	67
Statsbidrag	12
Avgifter	11
Övriga intäkter	10

Fördelning av landstingets kostnader (%):

Hälsa- och sjukvård	71
Trafik	22
Tandvård	3
Övrigt	4

Totalt (mkr):

Intäkter	42 854
Kostnader	-45 073
Resultat	-2 219

Verksamhetsanalys

Hälso- och sjukvården

Primärvård

Ökad tillgänglighet är ett prioriterat mål i primärvården. Förutom att öka antalet husläkarteam förstärks primärvården bl.a. genom ökad samverkan med närsjukvården, utbyggd telefonrådgivning, särskilda satsningar på hemsjukvård och sjukvård för äldre.

Läkartätheten ökade något under året samtidigt som antalet vakanser minskade. I december 2001 fanns 915 husläkarteam. I genomsnitt finns nu en husläkare per 2 011 invånare.

Trots omfattande insatser för att öka antalet läkare i primärvården är bemanningen fortfarande ett problem. 107 husläkartjänster är bemannade med vikarier och antalet tjänster som täcks med inhyrda läkare eller är helt obemannade är 44.

Antalet läkarbesök i primärvården har ökat med 1 procent jämfört med föregående år, vilket i stort motsvarar befolkningstillväxten i länet.

Allt fler mottagningar har övergått i privat regi. I december år 2001 var 46 procent av vårdcentralerna i länet privata. Antalet privata husläkarteam uppgår till 370 vilket motsvarar 40 procent.

Akutsjukvården

Inom akutsjukvården ökar antalet läkarbesök per invånare. Det gäller även sjukhusens akutmottagningar. År 2001 uppgick antalet läkarbesök per invånare till 0,95 att jämföra med 0,91 läkarbesök föregående år.

Ökningen av antalet vårdtillfällen motsvarar i stort befolkningstillväxten.

Karolinska Institutet och Huddinge Universitetssjukhus AB har träffat ett avtal om samarbete för uppbyggnad av ett Centrum för Infektionsmedicin. I september utfördes den första hjärttransplantation på Huddinge Sjukhus.

Karolinska sjukhuset arbetar med att förbättra möjligheterna att på ett bra sätt omhänderta akut sjuka människor. Utökad telefonservice inom barnsjukvården är en sådan åtgärd. En satsning på specialiserade akutläkare på akutmottagningarna har förbättrat kvaliteten och gett snabbare omhändertagande.



Geriatrisk vård

För att motverka intagningar till sjukhus har den geriatriska vårdens "fältkapacitet" förstärkts under året. Ett minskat antal vårdplatser kombinerat med en viss ökning av medelvårdtiden medför att antalet vårdtillfällen i geriatriken minskar. Samtidigt ökar efterfrågan på vård för de allra äldsta. Under de senaste två åren har de totala intagningarna för åldersgruppen över 80 år ökat från 46 300 till 49 700. Detta har medfört att de geriatriska vårdplatserna inte räcker till. Vården av de äldsta sker därför allt oftare på akutsjukhusens kliniker.

Psykiatrisk vård

Psykiatrin utvecklas mot öppnare vårdformer. Patienterna ska erbjudas ett varierat vårdutbud med hög tillgänglighet. Under år 2001 har antalet vårdtillfällen minskat med 4 procent medan antalet läkarbesök ökade med 7 procent.

Behovet av barn- och ungdomspsykiatrisk vård har säkrats främst genom överenskommelse med BUP-divisionen med inriktning att slutenvården minskas, mellanvårdsformer byggs upp och öppenvårdsutbudet hålls intakt.

För ungdomar med missbruksproblem finns Maria Ungdom. Under året har lokala mottagningar s.k. Mini-Marior inrättats i Tyresö och Botkyrka. Under året har de lokala missbruksenheterna i Norrtälje, Vallentuna och Österåker förstärkts för att också kunna ta emot ungdomar.

Vårdgaranti och kvalitet

Den vårdgaranti som infördes 1999 och som därefter successivt byggts ut fungerar väl. Under året har ca 4 000 patienter utnyttjat vårdgarantin. Kostnader som är direkt relaterade till vårdgarantin uppgår till ca 95 mnkr. Den största patientgruppen är patienter som skall opereras för grå starr. I övrigt dominerar ortopediska åtgärder som höft- och knäledsplastiker samt rygg- och fotoperationer. Under året byggdes garantin ut genom att logopedisk behandling och behandling inom den specialiserade ätstömingsvården fördes in under garantin.

Ett instrument för att bedöma och värdera vårdgivares kvalitetssystem för verksamhetsutveckling har under året tagits fram och testats. Instrumentet tas i bruk 2002.

Vårdbarometern har utvecklats med fler frågor samt fler uppringda per månad. Resultat kan nu utläsas på sjukvårdsområdesnivå/kommun/stadsdel.



I nära samverkan med det särskilda projektet för Internetportalen Vårdguiden har beställarorganisationens planer på en samordnad telefonservice dygnet runt och en gemensam avsändare för all användarriktad information förverkligats.

Projektet Patientens ställning har tagit fram ett förslag till vårdetisk plattform som under året varit föremål för brett samråd med vårdgivarna och beställarorganisationen.

Trafiken

AB Storstockholms Lokaltrafik

Resandet har ökat med 0,3 procent till 2,3 miljoner påstigande en vardag. Uttryckt i antal delresor/påstigande ligger tunnelbanan och buss på oförändrad nivå. Pendeltåg har ökat med 5 procent men når ännu inte upp till 1999 års nivå. Lokaltåg har ökat med 14 procent beroende på utökad trafik på Tvärbanan.

Tunnelbanans utbud har ökat med 1,6 procent. På blå linjens Akallagren har fulllängdståg införts och incitamentsavtal för städning på stationer har givit goda resultat. Punktligheten har förbättrats på den gröna linjen. Andel inställda tåg ligger på hög nivå och driftavbrott har ökat på den blå linjen. Andel nöjda kunder visar förbättring för gröna linjen. Nöjd-kund-index ligger under målet.

Pendeltågstrafikens utbud har ökat med 4 procent med bl.a. utökad trafik till Bålsta och Bro och jämn 15-minuterstrafik. Boggiesprickor i äldre vagnar medförde inställd trafik under reparationstiden. Andel inställda tåg ligger på en hög nivå men en förbättring har skett. Punktligheten har varit svag delvis till följd av fel i Banverkets anläggningar. Extra fordon har hyrts in för att minska risken för störningar. Andelen nöjda kunder visar en klar ökning från ett mycket lågt värde 2000.

Lokaltågen uppvisar svag punktlighet och många inställda turer på Roslagsbanan. Lidingöbanan har förlängts till Gåshaga strand och har liksom Nockebybanan och Tvärbanan hög kvalitet. Efter årets utgång avstängdes trafiken på Tvärbanan p.g.a. konstruktionsfel på Gröndals- och Alviksbroarna. Efter åtgärder beräknas trafiken kunna komma igång i mars.

Busstrafikens framkomlighet i innerstaden är problematisk. Starten för stomlinje 2 har därför skjutits upp. Regionala stomlinjer har etablerats i Tyresö och Ekerö. Punktligheten ligger på oförändrad relativt låg nivå. Innerstadstrafiken hade en punktlighet på 86 procent.

Resegarantin har utökats att gälla all SL-trafik. Klotter och annan vandalisering har ökat. Kostnaden har uppgått till 111 mnkr, vilket är en ökning med 9 procent.

Waxholm Ångfartygs AB

Trafikutbudet har ökat och drifttillgängligheten har varit god. Fartygens säkerhet, komfort och handikappanpassning har förbättrats. Ökad arbetspendling har påverkat trafikutbudet genom bättre spridning av avgångs- och ankomsttider. Genomförda resvaneundersökningar visar att andelen nöjda kunder avseende turtäthet är 43 procent och för godstransporter 51 procent.

I *hamntrafiken* har utbudet ökat med 14,1 procent genom utökad trafik på Slussenlinjen. Antalet passagerare ökade med 5,4 procent.

Utbudet i *skärgårdstrafiken* har ökat med 4,8 procent. Antalet passagerare ökade med 5,8 procent genom ny trafik till Gåshaga brygga och en fin sommar.

Mätningar från 1971 visar mer än en fördubbling av antalet passagerare i *vintertrafiken* från 106 000 till 246 000.

Färdtjänstnämnden

Färdtjänsten erbjuder kompletterande kollektiv trafikform för länets funktionshindrade resenärer. Enligt intentionerna i den nya färdtjänstlagen fortsatte arbetet med att utveckla olika mellanformer av linjetrafik för att öka tillgängligheten till ordinarie kollektivtrafikens utbud och därmed minska behovet av sÄrlösningar. Färdtjänsten är en utpräglad beställarorganisation och alla transporter genomförs av externa entreprenörer.

Fastigheter

Fastighetsverksamheten befinner sig i ett intensivt omstruktureringskede och arbetet inriktas mot koncentration och utveckling av landstingets strategiska fastigheter samtidigt som icke strategiska fastigheter säljs på marknaden. Den stora efterfrågan på bostäder i länet har inneburit att priserna på ändamålsenliga mark- och ombyggnadsobjekt har hållit samma nivå som hösten 2000. Däremot har efterfrågan på kommersiella lokaler minskat i takt med konjunkturedgången.

Den effektivare lokalanvändningen har gett allt högre uthyrningsgrad som för akutsjukhusen ligger i genomsnitt på 97 procent. Effektivisering och anpassning av fastighetsstrukturen kräver omfattande re- och nyinvesteringar. Årets investeringar uppgick till 790 mnkr.

Det långsiktiga arbetet med utvecklingen av landstingets fastigheter baseras framför allt på fastighetsutvecklingsplaner. Utifrån utvecklingsplaner och tidigare investeringsförslag har det gjorts en sammanfattande bedömning av investeringsbehovet i det strategiska fastighetsbeståndet under den kommande tioårsperioden. Den samlade investeringsvolymen summerar till cirka 14 miljarder kronor, varav Karolinska sjukhuset redovisar det största investeringsbehovet på 7 miljarder kronor.

Resultatanalys

Resultatet för landstingskoncernen 2001 blev -2 219 mnkr, en försämring jämfört med 2000 på 519 mnkr. Nedan följer en analys av intäkterna och kostnaderna för landstingskoncernen.

mnkr	2001	2000	Procentuell förändring 1)
Verksamhetens intäkter	14 184	12 691	11,8
Verksamhetens kostnader	-43 242	-39 798	8,7
Avskrivningar	-1 273	-1 155	10,2
Verksamhetens nettokostnader	-30 331	-28 262	7,3
Skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift	28 549	26 854	6,3
Finansiella intäkter	121	58	108,6
Finansiella kostnader	-558	-350	59,4
Resultat	-2 219	-1 700	

1) Inkl Busslink

Verksamhetens intäkter och kostnader

Under året har ägarandelen i Busslink temporärt utökats från 40 till 90 procent. I den följande analysen av intäkter och kostnader har den procentuella förändringen för landstingskoncernen beräknats såväl inklusive som exklusive Busslink.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har ökat med ca 1 500 mnkr eller 11,8 procent jämfört med år 2000. Om effekten av övertagandet av Busslink räknas bort uppgår ökningen till 7,3 procent.



mnkr	2001	2000	Procentuell förändring	
			1)	2)
Patient- och trafikantavgifter m.m.	4 750	3 902	21,7	9,4
Försäljning av primärtjänster	1 028	944	8,9	3,1
Hysesintäkter, försäljn övriga tjänster, material och varor	2 466	2 412	2,2	2,2
Statsbidrag för läkemedel	3 417	3 197	6,9	6,9
Övriga statsbidrag och övr bidrag	1 694	1 451	16,7	16,7
Övriga intäkter	829	785	5,6	2,7
Summa verksamhetens intäkter	14 184	12 691	11,8	7,3

1) inkl Busslink

2) exkl Busslink

Patient- och trafikantavgifter m.m.

Patient- och trafikantavgifterna ökade med 9,4 procent 2001 (exkl Busslink). Taxorna inom kollektivtrafiken höjdes med ca 11 procent i september 2001. Denna höjning förklarar, tillsammans med ett ökat antal resande i kollektivtrafiken, större delen av ökningen. Patientavgifterna i sjukvården ökade med ca 3 procent och i tandvården med ca 6 procent.

Statsbidrag och övriga bidrag

Statsbidraget för läkemedel inom läkemedelsförmånen har ökat med 220 mnkr eller ca 7 procent under året. Det täcker inte hela den kostnadsökning på 260 mnkr för läkemedlen som uppstått 2001. Bland övriga bidrag ökade statsbidraget som landstinget får vid upphandling av icke momspliktiga tjänster det s.k.6 %-bidraget med ca 180 mnkr, delvis till följd av genomförda bolagiseringar.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat med 3 444 mnkr eller 8,7 procent jämfört med år 2000. Exklusive Busslink uppgår ökningen till 7 procent.

mnkr	2001	2000	Procentuell förändring	
			1)	2)
Personalkostnader	17 848	15 745	13,4	4,9
Köpt hälso- och sjukvård	5 877	5 188	13,3	13,3
Köpt trafik	5 025	5 918	-15,1	10,4
Köpta övriga primärtjänster	297	360	-17,5	-17,5
Verksamhetsanknutna tjänster (lab, röntgen m.m.)	1 105	1 078	2,5	2,5
Läkemedel inom läkemedelsförmånen	3 462	3 202	8,1	8,1
Övriga material och varor	2 264	2 261	0,1	0,1
Lämnade bidrag	785	1 259	-37,6	-37,6
Lokal- och fastighetskostnader, hyra av anläggningstillgångar	2 153	1 648	30,6	24,8
Övriga kostnader	4 426	3 139	41,0	17,2
Summa verksamhetens kostnader	43 242	39 798	8,7	7,0

1) Inkl Busslink

2) Exkl Busslink

Personalkostnader

Personalkostnaderna har ökat med 4,9 procent (exkl Busslink). Lönekostnadsutvecklingen, ökningen av medellönen, mellan 2000 och 2001 kan uppskattas till ca 5,5 procent. Antalet anställda i koncernen har minskat med 470 personer, ca 1 procent.

Köpt hälso- och sjukvård

Kostnaden för köpt hälso- och sjukvård har ökat med drygt 13 procent eller närmare 700 mnkr. Det är främst kostnaderna för köpt primärvård som förklarar ökningen. Fler privata entreprenörer som bedriver verksamhet på uppdrag av landstinget har tillkommit genom avknoppning. Detta medför att landstingets kostnader för köpta tjänster ökar samtidigt som de egna kostnaderna i form av löner, material och tjänster minskar.

Köpt trafikverksamhet

Kostnaderna har ökat med 10,4 procent (exkl Busslink). SL:s kostnader för köpt trafik ökade med ca 12 procent under året. Färdtjänstens kostnader ökade med 3,5 procent.

Läkemedelskostnader

Läkemedelskostnaderna ökade med 260 mnkr eller ca 8 procent 2001, en högre ökningstakt än år 2000 då den uppgick till ca 6 procent.

Lämnade bidrag

De största bidragen år 2001 går till kultursektorn, 215 mnkr, regional forskning och utveckling, 102 mnkr och inomregional skatteutjämning till vissa av länets kommuner, 100 mnkr. Det sistnämnda bidraget sänktes med 135 mnkr jämfört med år 2000, vilket förklarar en stor del av minskningen av lämnade bidrag.

Nettokostnaderna ökade med 7 procent

Verksamhetens nettokostnader har ökat med drygt 7 procent eller 2 069 mnkr till totalt 30 331 mnkr. Det är ungefär samma ökningstakt som år 2000. Nettokostnaderna ökar snabbare än skatteintäkterna som ökat med 6,3 procent, vilket bidrar till att resultatet försämras i motsvarande mån.

Skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift

De samlade skatteintäkterna inkl bidrag och utjämning ökade med 1 695 mnkr eller 6,3 procent mellan 2000 och år 2001 till 28 549 mnkr. Från och med år 2001 periodiseras skatteintäkterna till de år de intjänas av skattebetalarna. Tidigare har en likvidmässig redovisningsprincip tillämpats. Om skatteintäkterna år 2000 skulle ha beräknats enligt samma princip som 2001 skulle de ha uppgått till 27 043 mnkr. Ökningstakten under året skulle då ha varit 5,6 procent.

Skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift

Mnkr	2001	2000	Procentuell förändring
Skatteintäkter	29 572	26 906	9,9
Generellt statsbidrag	3 951	3 835	3,0
Inkomst- och kostnadsutjämning	-3 102	-2 194	41,4
Momsavgift	-1 872	-1 693	10,6
Summa skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift	28 549	26 854	6,3

De egentliga skatteintäkterna ökade med 9,9 procent (9,3 procent om skatteintäkterna 2000 periodiseras på samma sätt som 2001). Landstingets skatteintäkter av eget skatteunderlag ökar med 8,3 procent eller drygt 2 200 mnkr. Skatteintäkterna netto, dvs. egna skatteintäkter inkl inkomstutjämning, ökade dock bara med 7,6 procent eller drygt 1 700 mnkr. Detta beror på att skattekraften ökade snabbare i Stockholms län än i riket, vilket medför att avgiften till inkomstutjämningen ökade med ca 12,5 procent eller närmare 500 mnkr.

Det generella statsbidraget ökade med 116 mnkr mellan 2000 och 2001 eller med 3 procent. Omflyttning p.g.a. regeländringar har skett från generellt statsbidrag till skatteintäkter. Om hänsyn tas till detta är ökningen 7,3 procent.

Utjämningsystemet

Den av regering och riksdag fastställda utgångspunkten för det utjämningsystem som infördes 1996 är att alla kommuner och landsting, genom utjämnningen, ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva sin verksamhet, oberoende av vilken nivå på service, effektivitet och avgifter som den enskilda kommunen eller det enskilda landstinget väljer. Detta sker genom en utjämnning av strukturellt betingade kostnadsskillnader mellan kommuner och mellan landsting, *kostnadsutjämnning*. Det sker även genom en långtgående *inkomstutjämnning* som medför att alla kommuner och landsting får en skattekraft som motsvarar genomsnittet för landet.

mnkr	1997	1998	1999	2000	2001
Kostnadsutjämnning	2 268	2 154	2 092	-31	-171
Införandetillägg för kostnadsutjämnning	0	0	0	1 845	1 647
Summa	2 268	2 154	2 092	1 814	1 476
<i>kostnadsutjämnning</i>					
Inkomstutjämnning	-3 105	-3 257	-3 449	-3 843	-4 330
Nivåjustering	-291	-199	-109	-165	-248
Summa inkomst- och kostnadsutjämnning	-1 128	-1 302	-1 466	-2 194	-3 102

Stockholms läns landsting har sedan det nya utjämningsystemets införande 1996 varit nettobidragsgivare till andra landsting. Under perioden 1997-2001 betalade Stockholms läns landsting ca 9,2 mdkr till andra landsting i utjämningsystemet. Fram till och med 1999 låg nivån på den samlade kostnaden för inkomst- och kostnadsutjämnning mellan 1,1 och 1,5 miljarder. Denna kostnad ökade kraftigt år 2000 med ca 725 mnkr och med ytterligare ca 900 mnkr år 2001. Till detta finns två huvudsakliga förklaringar.

Modellen för kostnadsutjämnning inom hälso- och sjukvård ändrades fr.o.m. årsskiftet 1999/2000. Den nya modellen för kostnadsutjämnning har för landstinget inneburit en mycket kraftig inkomstminskning. Från att ha erhållit ett utjämningsbidrag på 2 092 mnkr år 1999 betalade landstinget en utjämningsavgift på 31 mnkr år 2000 och 171 mnkr år 2001, det vill säga en total försämring jämfört med 1999 på drygt 2 miljarder. Fram till år 2004 får de landsting som fått sänkta bidrag ett införandetillägg som medför att bidragsminskningen maximalt uppgår till 120 kronor per invånare och år. Införandetillägget för kostnadsutjämnning, som för landstinget uppgick till 1 647 mnkr år 2001, kommer att trappas ned med cirka 200 mnkr per år fram till och med år 2004.

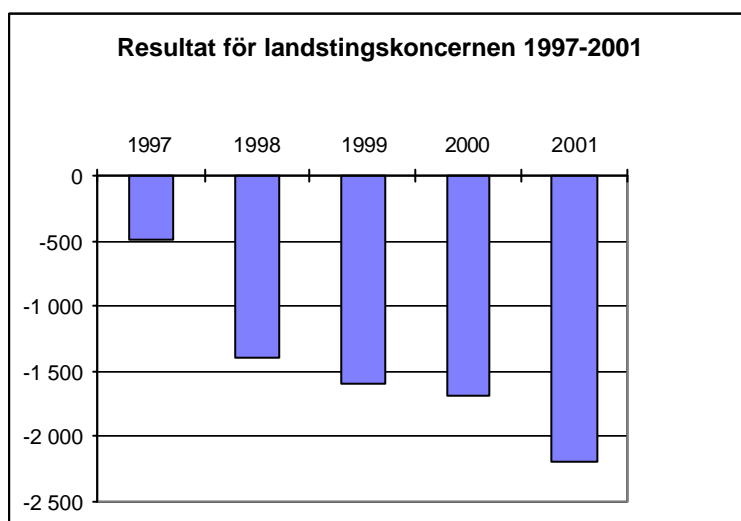
Den andra orsaken till den kraftigt höjda kostnaden är att avgiften till inkomstutjämnningen ökar med ca 400 mnkr respektive ca 500 mnkr åren 2000 och 2001. Ökningen beror på att skattekraften i Stockholms län ökar snabbare än i riket.

Försämrat finansnetto

Landstingskoncernens finansnetto, finansiella intäkter minus finansiella kostnader, har försämrats med 145 mnkr jämfört med år 2000 och uppgår nu till -437 mnkr. Ränteintäkterna har fördubblats jämfört med år 2000. Ökningen kan främst hänföras till ränteintäkter för fordran som uppkom i samband med SL:s vagnförsäljning till Transitio i slutet av 2000. Räntekostnaderna har ökat med ca 60 procent till 558 mnkr. Kostnadsökningen avser ökade räntor på låneskulden, leasingförpliktelser och pensioner.

Resultatutveckling

Landstingskoncernen har de fem senaste åren redovisat ett negativt resultat. För åren 1997-2001 uppgår de sammanlagda resultaten till ca -7,4 miljarder kronor. Årets resultat på -2 219 mnkr är en försämring jämfört med år 2000 på 519 mnkr.



Balanskrav

Lagreglerna om balanskrav tillämpas för andra året i årsredovisningen 2001. Negativa resultat ska regleras och eget kapital återställas om inte landstings fullmäktige finner att det finns synnerliga skäl att besluta att sådan reglering ej ska göras. Landstingsfullmäktige beslutade i juni 2001 med anledning av uppkommet negativt resultat för 2000 ”att då det lagstadgade balanskravet är beaktat och uppfyllt före bidrag till andra landsting och i avvaktan på beslut med anledning av pågående utredning, för tillfället inte vidta åtgärder avseende lagstadgat balanskrav”.



Med utgångspunkt från resultaten i respektive resultaträkning redovisas aktuell situation för landstingskoncernen:

mnkr	2001	2000
	Koncern	Koncern
Årets resultat enligt resultaträkningen	-2 219	-1 700
Avgår: samtliga realisationsvinster	-505	-699
Förändring av ingående eget kapital 2001	23	970
Justerat resultat	-2 701	-1 429

Landstingsfullmäktige beslutar om hur reglering av det justerade underskottet 2001 ska ske i samband med beslut om budget för 2003 .

Verksamhetens ställning

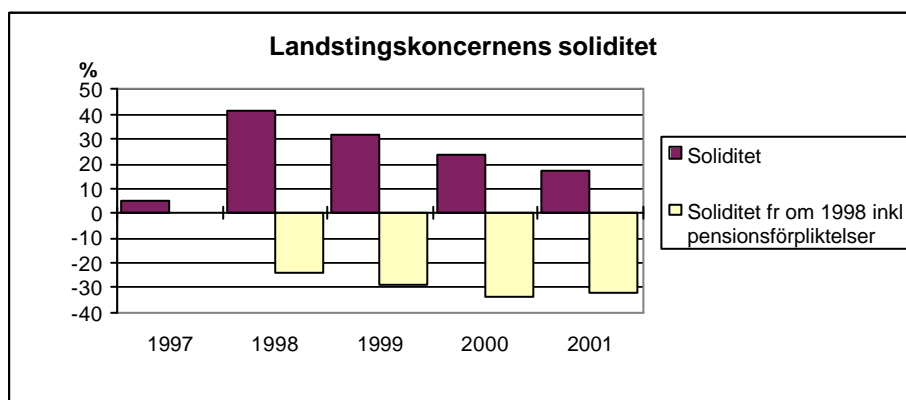
Soliditet

Det egna kapitalet visar förhållandet mellan tillgångar och skulder i en verksamhet. Om värdet av tillgångarna överstiger värdet av skulderna så är eget kapital positivt. Eget kapital och det till eget kapital nära kopplade nyckeltalet soliditet är viktiga indikatorer på landstingets långsiktiga ekonomiska styrka.

För 2001 är landstingskoncernens soliditet 17 procent. Det är en minskning med 7 procentenheter jämfört med år 2000. Eget kapital har minskat med 1 226 mnkr i huvudsak till följd av ett negativt resultat på -2 219 mnkr samt ändrad redovisningsprincip avseende skatteintäkter, 970 mnkr.

I beräkningen av landstingskoncernens soliditet på 17 procent ingår inte landstingskoncernens pensionsförpliktelser intjänade före 1998. De ska, enligt lag, redovisas som ansvarsförbindelser och inte som skuld i balansräkningen. Om hänsyn tas till dessa pensionsförpliktelser har landstingskoncernen ett negativt eget kapital på 10 795 mnkr.

Årets minskning av soliditeten innebär en försämring av landstingskoncernens ekonomiska ställning. Förmågan att klara av minskade intäkter eller kostnadsökningar försämras med sjunkande soliditet.

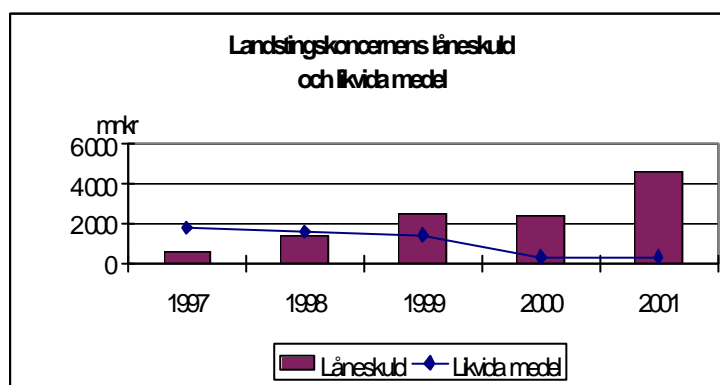


Anm: Från och med 1999 redovisas finansiellt leasade tillgångar och motsvarande leasingförpliktelser i balansräkningen.

Likvida medel, betalningsberedskap och finanspolicy

Med likvida medel menas tillgängliga betalningsmedel. För landstingskoncernen innebär detta handkassar, tillgodohavanden på bank och postgiro samt kortfristiga placeringar. Förvaltningen av likvida medel sköts, för landstingets räkning, av dotterbolaget AB SLL Internfinans som har att följa den av landstingsfullmäktige beslutade finanspolicyen. AB SLL Internfinans har under året bedrivit placerings- och upplåningsverksamheten enligt de riktlinjer som fastställts i finanspolicyen.

Landstingskoncernens likvida medel var 300 mnkr vid utgången av året vilket är på samma nivå som år 2000. Samtidigt har landstingskoncernens låneskuld ökat från 2 407 mnkr år 2000 till 4 662 mnkr vid årets utgång. Som framgår av diagrammet har landstingskoncernen under en femårsperiod minskat sina likvida medel och ökat sin låneskuld.



Landstingsfullmäktige fastställde i juni 2001 en ram för den samlade upplåningen (exklusive leasing) på 12 miljarder kronor. Av denna låneram avser 7 miljarder långfristig upplåning. Samtidigt gavs AB SLL Internfinans i uppdrag att verkställa upplåningen.

Bolaget har under året arbetat med att verkställa långfristig upplåning åt landstinget genom att emittera obligationslån under landstingets MTN-program till ett värde av 2,1 miljarder kronor. Ramen för landstingets MTN-program har under året utökats från 3 miljarder kronor till 5 miljarder kronor.

Landstinget har under året tecknat en kreditfacilitet på 2 miljarder som löper på 5 år med rätt till 2 års förlängning.

Av landstingsfullmäktige beslutad upplåning

	mnkr
Av landstingsfullmäktige 2001-06-12--13 fastställd samlad upplåningsram	12 000
Varav långfristig upplåning	7 000

Utnyttjade krediter

MTN-program för långfristig upplåning	3 800
Certifikatprogram för kortfristig upplåning	500
Övrigt	362
<i>Summa</i>	<i>4 662</i>

Outnyttjade avtalade kreditlöften

Checkräkningskrediter	1 500
Övriga avtalade kreditlöften	3 500
<i>Summa</i>	<i>5 000</i>

Betalningsberedskapen var vid årsskiftet drygt 6 veckor. Under året har kravet i finanspolicyen avseende en genomsnittlig betalningsberedskap på tre veckor uppfyllts.

De outnyttjade krediterna på 5 000 mnkr tillsammans med de likvida medlen på 300 mnkr innebär att landstingskoncernen hade 5 300 mnkr i total betalningsberedskap vid årsskiftet.

Finansfrågor samt uppföljning av finans- och pensionspolicy

Kreditvärderings- och ratinginstitutet Standard and Poor's har den 5 november nedgraderat Stockholms läns landstings ratingbetyg för långfristig upplåning från AA+ till AA. Utsikterna för ratingen är stabila. Den höga ratingen bidrar till att landstinget kan få goda villkor vid upplåning.

Samtliga förvaltningar och bolag har att följa landstingets finanspolicy. I förvaltningarnas och bolagens egen uppföljning av denna efterlevnad har inga avvikelser av betydelse inrapporterats.

Pensionsmedlen återlånas i enlighet med av landstingsfullmäktige fastställd placeringspolicy för pensionsmedel.

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen, se sid 43, visar kassaflödet från verksamheten inkl. förändringar av rörelsekapitalet, kassaflödet från investeringsverksamheten samt finansiering. Summan av dessa komponenter utgör förändringen av landstingets likvida medel.

Kassaflödet från verksamheten är negativt med 1 451 mnkr, främst p.g.a. det negativa resultatet. Detta är en försämring jämfört med år 2000 med ca 200 mnkr, vilket bl.a. beror på ett sämre resultat och sämre finansnetto.

Den negativa förändringen av rörelsekapitalet på totalt 350 mnkr beror på att de korta fordringarna har ökat mellan åren. Detta uppvägs till en del av att de korta skulderna har ökat.

Investeringarna uppgick till 2 746 mnkr för år 2001 vilket är ca 70 mnkr mer än föregående år. Därutöver uppgick investeringar som finansierats via leasing till 1 550 mnkr, varav huvuddelen avser SL. Försäljningsintäkterna för sålda anläggnings-tillgångar uppgår till 673 mnkr. Netto har investeringsverksamheten ett finansieringsbehov på 3 666 mnkr.

Kassaflödet efter investeringar är negativt med 5 467 mnkr. Finansieringen har skett via lånefinansiering med 2 255 mnkr samt ökad leasingfinansiering med 1 351 mnkr. Byte av periodiseringsprincip för skatteintäkter ger en positiv likviditetseffekt om 667 mnkr, ökade avsättningar bidrar positivt med 697 mnkr och övriga poster uppgår till 484 mnkr. Sammanlagt har finansieringen bidragit med 5 454 mnkr.

De likvida medlen vid årets slut uppgår till 300 mnkr, en minskning med 13 mnkr från föregående år.

Investeringar

I tabellen nedan redovisas den totala investeringsvolymen för landstingskoncernen.

mnkr	Utfall 2001-12-31	Planering 2001
Nettoinvesteringar trafik inkl leasing	2 905	2 117
Fastigheter	790	600
Inventarier och övriga investeringar	601	300
Totala investeringar SLL-koncernen	4 296	3 017

Trafik

Trafikbolagen ansvarar för investeringsverksamheten inom ramen för det budgetbeslut som landstingsfullmäktige årligen fattar.

Inom AB Storstockholms Lokaltrafik pågår ett omfattande investeringsprogram för modernisering och upprustning av stora delar av infrastrukturen med utgångspunkt i en flerårsplan för åren 1999-2004 om drygt 16 000 mnkr. En omprioritering av planen har gjorts. Med anledning av längre upphandlings- och leveranstider har investering av pendeltågs vagnar senarelagts från 2001 till 2004. Årets investeringar har fördelats enligt nedan, mnkr:

Banupprustning	281
Bytespunkter, stationsupprustning	335
Nya tunnelbanevagnar	1 594
Tvärbanan	187
Övrig vagnupprustning	63
Övrigt	424
Summa	2 884

För Waxholms Ångfartygs AB avser huvuddelen av årets investeringskostnader utbyte av maskinerier, fortsatt installation av navigeringssystem samt radio- och biljettmaskinsystem.

Årets nettoinvesteringar uppgick till 2 905 mnkr, varav 2 884 mnkr avser SL och 21 mnkr avser Waxholmsbolaget. Utfallet avviker mot budget med 788 mnkr. Avvikelsen hänförs till ökad investering med 350 mnkr av bl.a. tunnelbanevagnar samt ej aktiverade statsbidrag med 430 mnkr. Årets investeringar ryms inom flerårsplanen.

Sammanställning av investeringsverksamhet för trafik de senaste fem åren:

mnkr	1997	1998	1999	2000	2001
AB SL	2 035	1 677	1 979	2 420	2 884
WÅAB	1	34	15	23	21
Netto	2 036	1 711	1 994	2 443	2 905

Fastigheter

Locums förvaltningsansvar för landstingets fastigheter omfattar även ansvaret för genomförandet av byggnadsinvesteringar. Principerna i landstingets investeringsprocess innebär att beslut om varje enskilt objekt tas när ett erforderligt underlag föreligger, oavsett när under året det infaller.

Årets investeringar uppgick till 790 mnkr. De flesta objekt genomförs vid akutsjukhusbyggnader och avser upprustning och anpassning av fastighetsstrukturen till den moderna sjukvårdens verksamhetskrav. Samtidigt läggs stor vikt vid driftsäkerhetsåtgärder såsom brandskydd, ventilation och inomhusmiljö samt tekniska försörjningssystem. Årets investeringar har koncentrerats till länets tre största sjukhus: Karolinska sjukhuset 222 mnkr, Södersjukhuset 250 mnkr och Huddinge sjukhus 94 mnkr.

Bland de enskilt största investeringsprojekt som genomförs för närvarande återfinns, mnkr:

Om- och tillbyggnad laboratoriebyggnad, KS	57
Bilddiagnostiskt Centrum, SÖS	299
Nytt Strålbehandlingsrum, SÖS	94
Påbyggnad hus C2 och helikopterlandningsplats, HS	199
Ny ambulanshall, HS	25

En sammanställning av landstingets investeringsverksamhet för fastigheter sedan 1997 visar en total investeringsvolym om 3 710 mnkr.

mnkr	1997	1998	1999	2000	2001
Netto	902	603	747	668	790

Inventarier och övriga investeringar

Årets investeringar uppgick till 601 mnkr och avser främst ersättning och modernisering av medicinsk-teknisk utrustning vid akutsjukhusen. Bland övriga investeringar återfinns fastighetsförvärv genom bytesaffärer med Akademiska Hus och Stockholms stad.



Slutsatser kring verksamhetens ställning

Landstingskoncernens likvida medel uppgår till 300 mnkr vid årets slut vilket är i samma nivå som år 2000. Betalningsberedskapen är god med outnyttjade krediter. Finanspolicyns krav avseende en genomsnittlig betalningsberedskap på tre veckor har uppfyllts. Landstingskoncernens låneskuld uppgick i bokslutet till 4 662 mnkr, vilket är nästan en fördubbling av skulden jämfört med föregående år.

Landstingskoncernen har en soliditet på 17 procent. Detta är en försämring med 7 procentenheter jämfört med år 2000.

Om hänsyn tas till de pensionsförpliktelser som redovisas bland ansvarsförbindelser på totalt 16 465 mnkr har landstingskoncernen ett negativt kapital på 10 795 mnkr.

Ett negativt resultat innebär, allt annat oförändrat, en försämring av likviditeten jämfört med ett resultat i balans. De sammanlagda resultaten under perioden 1997 – 2001 som uppgår till ca –7,4 miljarder kronor har påverkat likviditeten negativt jämfört med om resultat i balans uppnåtts dessa år.

Regionala nyckeltal för Stockholms läns landsting, Region Skåne och Västra Götalandsregionen 2001

I tabellen nedan redovisas gemensamma nyckeltal som har tagits fram för att möjliggöra en översiktlig jämförelse mellan de tre stora regioner som bland annat svarar för hälften av all sjukvård i Sverige. Nyckeltalen utgår från gemensamma definitioner så långt det är möjligt. Under 2001 har ett arbete pågått i avsikt att kvalitetssäkra nyckeltalen. Mindre avvikelser i organisation m.m. kan dock påverka jämförbarheten något. Jämförelserna görs på koncernnivå.

	Stockholms läns landsting	Region Skåne	Västra Götalandsregionen
<i>Övergripande nyckeltal</i>			
Befolkning 2001-12-31	1 838 882	1 136 571	1 500 857
Andel 80 år och äldre, %	4,4	5,4	5,2
Befolkningsförändring från 1991-12-31 till 2001-12-31, %	11,1	5,4	3,6
Skattesats 2001	10,32	9,39	10,25
Justerad skattesats ¹⁾	9,47	9,14	10,38
Årets resultat, mnkr ²⁾	-2 219	-1 050	218
Verksamhetens nettokostnader per invånare, kr/inv	16 494	14 063	14 403
förändring från föregående år, %	6,4	9,2	7,8
Långfristiga skulder och pensionsavsättningar (inkl ansvarsförbindelser) per invånare, kr/inv	17 575	11 628	13 048
<i>Hälso- och sjukvård och tandvård</i>			
Sjukvårdens nettokostnader per invånare, kr inv	13 489	11 969	12 324
förändring från föregående år, %	7,1	10,1	7,5
Tandvårdens nettokostnader per invånare, kr/inv	273	335	458
förändring från föregående år, %	21,3	1,2	3,8
Antal invånare per primärvårdsläkare inkl privata allmänläkare, inv/läkare	2 011	1 950	2 090
Andel privatproducerad vård, %	22,9	11,9	5,1
Läkemedelsförmån kostnad per invånare, kr/inv (Riksgenomsnitt 1 913 kr/inv)	1 868	1 973	2 012
<i>Kollektivtrafik inkl sjötrafik</i>			
Kollektivtrafikens nettokostnader per invånare, kr/inv ³⁾	1 689	427	860
förändring från föregående år, %	7,6	-8,1	7,6
Skattefinansieringsgrad, %	48,1	34,0	42,0
Kostnad för månadskort, kr ⁴⁾	500	850	400



- 1) De tre regionerna har olika innehåll och nivå på sitt verksamhetsutbud. Stockholms läns landsting har t ex större utbud och högre kostnad för kollektivtrafik, beroende på att regionens struktur kräver en större kollektivtrafikapparat för att fungera. Dessutom svarar landstinget för färdtjänsten i länet till skillnad från övriga län, där kommunerna står för denna service. Region Skåne och Stockholms läns landsting ger bidrag till kommunerna i respektive region i form av inomregional skatteutjämning. I nyckeltalet "Justerad skattesats" har ett försök gjorts att justera den faktiska skattesatsen för sådana olikheter i verksamhetsutbudet. Justeringen har gjorts enligt den modell som landstingsförbundet tillämpar.

Utöver olikheter i verksamhetsutbud kan skillnader i kostnadsnivåer även förklaras av t.ex. skilda nivåer vad avser personalens löner, fastighetskostnader m.m. Även skillnader i sjukdomsmönster och konsumtionsmönster påverkar naturligtvis kostnadsnivån. Ett samarbete pågår mellan de tre regionerna för att analysera orsakerna till skillnader i nyckeltalet "Sjukvårdens nettokostnader per invånare".

- 2) Av region Skånes resultat på -1 050 mnkr avser 262 mnkr extraordinära kostnader för Citytunneln i Malmö.
- 3) Västra Götalandsregionens andel av kollektivtrafiken uppgår till 50 procent, regionens kommuner svarar för resterande 50 procent. För jämförbarhetens skull redovisas här 100 procent av kostnaderna.
- 4) Inom Västra Götalandsregionen finns ett antal månadskort med varierande kostnader. Här redovisas kostnaden för ett genomsnittligt månadskort. Detta kort gäller dock inte hela regionen.

Personal

Strategiska arbetsgivarfrågor är som tidigare kompetens- och personalförsörjningen med fokus på sjukvården. Under 2001 genomförde landstinget flera långsiktiga satsningar på utbildning och rekrytering. Som exempel kan nämnas "Stockholmsprojektet för utländska sjuksköterskor" och "Stockholmsprojektet för läkare och sjuksköterskor från EU/EES" som startade i januari 2001. "Stockholmsprojektet för utländska läkare" har slagit väl ut och är förlängt t.o.m. den 31 december 2002.

Landstingets nämnder och styrelser ansvarar för personalpolitiken i respektive förvaltning och bolag. Uppföljningen av de personalpolitiska målen sker bland annat i samband med bokslutsarbetet. Landstinget ger även ut ett separat personalbokslut med mer detaljerad information om det personalpolitiska arbetet.

Personalen i siffror

Landstingskoncernen	2001 ¹⁾	2001 ²⁾	2000	Landstingskoncernen ²⁾	2001	2000
Antal anställda	48 503	42 766	43 232	Antal sjuksköterskor/BMA ³⁾	12 590	12 982
Sysselsättningsgrad	.. ⁴⁾	93,8	.. ⁴⁾	Antal undersköterskor	5 843	5 825
Andel i förvaltningarna %	61,3	69,5	69,8	Antal läkare	5 564	5 463
Andel i bolagen %	38,7	30,5	30,2	Sjukdagar per anställd	26,1	23,1
Andel förtroendeorg %	5,3	6,0	5,8	Sjukdagar per anställd - kvinnor	28,5	25,1
Andel kvinnor %	72,3	79,8	80,0	Sjukdagar per anställd - män	15,9	14,5
Andel deltid %	19,1	16,7	17,8	Andel utrikes födda (SCB)	.. ⁴⁾	18%
Deltid, kvinnor %	19,6	19,0	20,2			
Deltid, män %	17,9	7,8	8,2			

1) Inkl Busslink 2) Exkl Busslink 3) BMA = Biomedicinsk analytiker 4) Uppgift saknas

Det totala antalet anställda i landstingskoncernen är 48 503. Under året har ägarandelen i Busslink temporärt utökats från 40 till 90 procent. För att erhålla jämförbarhet mellan åren lämnas uppgifterna i följande redovisning exkl. Busslink, där inte annat anges.

Som en följd av landstingets försäljning av Stockholms Sjötrafik AB, avvecklingen av Västra Servicegruppen och den avknoppning av verksamhet som skett inom den förvaltningsdrivna sjukvården har cirka 1 000 anställda lämnat landstingskoncernen under året. Samtidigt har det skett en viss utbyggnad inom bland annat akutsjukhusen och sjukhusbolagen. Under året har antalet anställda minskat med totalt 466 personer.

Ett åttiotal olika yrkesgrupper finns representerade inom landstingskoncernen. Andelen anställda under 30 år är oförändrad, d v s cirka 10 procent. Andelen anställda över 50 år har ökat något, från 34,4 procent till 35,6 procent.

Antal anställda i landstingskoncernen dec 2001 fördelade på verksamheter ¹⁾								
	Förtroende- manna- organisationen		Producent- organisationen		Totalt		Andel av total verksamhet %	
	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Koncernledning	592	594	0	0	592	594	1,2	1,4
Hälso- och sjukvård inkl tandvård	862	808	39 909	40 186	40 771	40 994	84,1	94,8
Trafik	974	978	5 737	92	6 711	1 070	13,8	2,5
Fastighetsverksamhet	0	0	174	174	174	174	0,4	0,4
Finansiering	0	0	8	7	8	7	0,0	0,0
Övrig verksamhet	143	147	104	246	247	393	0,5	0,9
Totalt	2 571	2 527	45 932	40 705	48 503	43 232	100	100
varav inom förvaltningarna	1 711	1 659	28 008	28 514	29 719	30 173	61,3	69,8

¹⁾ Inkl Busslink i Sverige AB

Löne- och personalkostnader för landstingskoncernen

I tabellen nedan redovisas landstingskoncernens personalkostnader. Större delen av personalkostnaderna utgörs av löner. Dessutom ingår i personalkostnaderna sociala avgifter, pensionskostnader och övriga kostnader i form av utbildning, sjukvård m.m. Även kostnader för inhyrd personal redovisas. Dessa kostnader ingår inte i de redovisade personalkostnaderna.

	2001	2000	Procentuell förändring	
	1)		1)	2)
Lönekostnader, mnkr	11 804	10 368	13,9	4,7
- därav sjuklön	169	..		
ersättning för övrig frånvaro	1 540	..		
övertidsersättning	281	..		
Pensionskostnader	1 436	1 117	28,6	23,0
Sociala avgifter m.m.	4 608	4 260	8,2	0,5
Summa personalkostnader	17 848	15 745	13,4	4,9
 Kostnad för inhyrd personal (bemanningföretag)	 411	 216 ³⁾		

1) inkl Busslink

2) exkl Busslink

3) exkl Danderyds sjukhus och Folktandvården

Personalkostnaderna utgör ca 40 procent av landstingskoncernens totala kostnader. Det är därför speciellt viktigt att följa personalkostnadernas utveckling. De totala personalkostnaderna ökade med 4,9 procent under året.



Lönekostnadsutveckling - koncernen

Lönekostnaderna ökade med 4,7 procent under året. Förändringen i lönekostnader kan i huvudsak förklaras av förändringar i antalet anställda och/eller förändring i lönekostnaden per anställd. Av tabellen nedan framgår utvecklingen av lönekostnaderna uppdelat på dessa komponenter.

	2001	2000	Procentuell förändring	
	1)		1)	2)
Lönekostnader, mnkr	11 804	10 368	13,9	4,7
Antal anställda	48 503	43 232	12,2	-1,1
Lönekostnad/anställd per mån, kr	20 281	19 985	1,5	5,8

1) inkl Busslink

2) exkl Busslink

Antalet anställda minskade med 1,1 procent 2001. Lönekostnaderna per anställd ökade med 5,8 procent. Den huvudsakliga förklaringen till ökningen är att medellönerna ökat. Andra förklaringar kan vara förändringar i ersättningar för sjukfrånvaro, övertid m.m.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom landstingskoncernen har under året ökat från 23,1 till 26,1 sjukdagar per anställd i genomsnitt. Ökningstakten följer trenden i riket. Det är de långa sjukskrivningarna, över 14 dagar, framförallt över 90 dagar som ökar. Kvinnornas genomsnittliga sjukfrånvaro är 28,5 sjukdagar per anställd, vilket är betydligt högre än männens som är 15,9 sjukdagar/ anställd.

Korttidssjukfrånvaron, under 14 dagar, har minskat i motsvarande grad som långtidssjukfrånvaron ökat. Ett exempel på att långtidssjukskrivningarna ger utslag i statistiken är att 11,5 procent av samtliga anställda inom landstingets förvaltningsdel hade över 90 sjukdagar vilket utgjorde så mycket som 64 procent av det totala antalet sjukdagar. Som jämförelse kan nämnas att 47 procent av de anställda inom landstingskoncernens förvaltningsdel inte hade en enda sjukdag under 2001.

En rikstäckande jämförelse av antalet långa sjukfall, över 14 dagar, som fått ersättning från sjukförsäkringen AGS-KL under 2000-2001 visar att Stockholms läns landsting med 27,3 sjukfall per 1 000 anställda ligger betydligt lägre än flertalet övriga landsting, (medelvärde 36,3 sjukfall/1 000 anställda, AFA december 2001).

Pensionskostnader

Den stora ökningen av pensionskostnader på 23 procent förklaras av engångskostnaden vid ÄDEL-överenskommelsen med Stockholms Stad. Pensionskostnaderna ökar med 5,1 procent exklusive denna uppgörelse. För ytterligare information hänvisas till Balansräkningen not 17 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser.

Kostnader för inhyrd personal

Kostnaderna för inhyrd personal uppgick 2001 till cirka 411 mnkr, vilket motsvarar 2,3 procent av den totala personalkostnaden för landstingskoncernen. Det är främst sjuksköterskor, specialistläkare, läkarsekreterare och undersköterskor som hyrts in.

Medellöneutveckling (förvaltningsdelen)

Medellönen i landstinget uppgick i december 2001 till 22 218 kr, vilket inne bär en ökning under året med 1 035 kr, 4,9 procent. Kvinnornas medellöner har ökat med 5 procent medan männens löner ökat med 4 procent. I relation till männens löner uppgick kvinnornas medellöner i december 2001 till 76,8 procent (76,2 procent, december 2000).

Rekryteringsstrategi för sjukvården

Inom landstingets sjukvård är rekryteringsbehovet fortsatt stort. Det inrapporterade behovet gäller främst sjuksköterskor och specialistläkare men också undersköterskor. I december 2001 beräknades rekryteringsbehovet inom hela sjukvårdsproduktionen (inklusive bolagen) uppgå till cirka 1 100 sjuksköterskor och cirka 300 specialistläkare.

Flera sjukhus och produktionsområden har gjort rekryteringsresor till Tyskland, Finland, Estland, Italien med flera länder och/eller inlett samarbete med rekryteringsföretag.

Produktionsstyrelsen (PrS) har hittills arrangerat fyra reaktiveringsprogram för att underlätta för sjuksköterskor som inte arbetat i vården på ett antal år att återgå i yrket. Arbetet med att trygga personal- och kompetensförsörjningen för läkare har fortsatt. Det gäller såväl dimensionering som inriktning av läkarnas vidareutbildning (AT och ST). Vidare har PrS tagit fram en strategisk handlingsplan med målet att sjukvården i Stockholms läns landsting ska vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare. Handlingsplanen innehåller aktiviteter med fokus på ledarskap, arbetsorganisation, arbetsmiljö, rekrytering och kompetensutveckling. Under året inleddes en särskild satsning för att minska sjukfrånvaron inom PrS verksamhetsområde.

I förvaltningarnas och bolagens boksluten lyfts möjligheten att påverka sin arbetstid fram som en viktig komponent för att undvika negativ stress. Alternativa arbetstidssystem tillämpas på allt fler arbetsplatser. Flexibel arbetstid för vårdpersonal inklusive läkare, årsarbetstid, Time Care/timbanken samt Poängmodellen är några av de modeller som förekommer. Norra länets produktionsområde har under hösten beslutat införa 3-3 systemet på Nordvästgeriatriken med start i februari 2002.

Miljö

Stockholms läns landsting har i det Miljöpolitiska Programmet Miljö Steg 3 fastlagt landstingets vision, övergripande mål och miljöpolicy som gäller under åren 1999 till 2003. Miljöprogrammet är utformat på en övergripande nivå, men understryker ett decentraliserat genomförande. Kravet på uppföljning och mätning av resultat har ökat.

Strategi för förbättring av miljöarbetet

Arbetet med att minska miljöpåverkan av landstingets tjänster kom under året in i ett nytt skede. Landstingsstyrelsen beslutade i juni om en revidering av det miljöpolitiska programmet. Beslutet var grundat på ny kunskap om landstingets miljöpåverkan, på miljörelaterade händelser i omvärlden och på behov av en fokusering och koncentrerad av de miljöförbättrande åtgärderna. Därtill kom behovet av att förändra styrning och uppföljning av miljöarbetet, eftersom landstingets verksamheter mer och mer förtydligar sitt arbetssätt i beställar- och utförarroller.

Under året har således ett nytt faktabaserat förslag till miljöprogram utarbetats av miljöavdelningen i bred samverkan med miljönätverket. Det nya arbetssättet innebär också införande av ett incitamentstänkande. Förslaget till miljöprogram medför att sättet att följa upp utfört arbete ändras så att beställar- utförarperspektivet blir styrande. Förberedelser för detta har genomförts under året.

Uppföljning av miljöarbetet år 2001

Anmälnings- och tillståndsplikt

Samtliga akutsjukhus har nu sina tillstånd beviljade från Länsstyrelsen. Folk tandvården Stockholms län AB har anmälningsplikt vid nyetablerad eller förändrad verksamhet. Anmälan är skickad till de kommuner där förändringar skett. Waxholmsbolaget har anmälningskyldighet för bunkeranläggningar på Strömkajen i Stockholm och i Stavsnäs vinterhamn. Anmälan har skett.

Miljöskuld

Med miljöskuld avses här den kostnad som krävs för att återställa de miljöskador som verksamheten förorsakat. Stockholms läns landsting åsamkar den yttre miljön en miljöskuld i form av de läkemedelsrester, som följer med avloppsvattnet ut i recipienten. En kvantifiering av denna skuld är i dagsläget omöjlig att göra. Locum har inventerat drygt halva fastighetsbeståndet avseende PCB. Resterande del kommer att inventeras 2002. Den beräknade kostnaden för att sanera två fastigheter, som innehåller PCB, är 1,6 miljoner kr. Under 2001 genomfördes pilotprojekt med kvicksilversökning med hund. Totalt har ca 90 000 m² BTA genomförts. Efter utförd inventering kan omfattningen av miljöskulden uppskattas och åtgärdsprogram tas fram.



Miljöledningssystem

I stort sett samtliga bolag och förvaltningar har nu påbörjat arbetet med att införa miljöledningssystem. Genomförandeprocessen mäts med hjälp av verktyget Miljöledningsbarometern. Under året har Kallhälls vårdcentral, hälften av verksamheten vid Södersjukhuset och återstående fyra divisioner vid Huddinge Universitetssjukhus AB certifierat sina miljöledningssystem. Sedan tidigare är miljöledningssystemen på fyra divisioner vid Huddinge Universitetssjukhus AB certifierade liksom hela S:t Eriks Ögonsjukhus AB och Norrtälje sjukhus.

Lagkrav

I och med att miljöledningssystem inrättas inom förvaltningar och bolag etableras automatiskt rutiner för att lagkraven efterlevs.

Utvärdering av det övergripande målet: En bra livsmiljö

Målet är inriktat på att identifiera och påvisa livsmiljöns hälsorisker, att arbeta för att kunskapen om dem sprids och att påverka andra. Sammanfattningsvis har landstinget enligt utvärderingen lyckats bra med denna signal- och spridningsfunktion, både för samhällsplaneringen i stort och för medborgarnas enskilda situationer. Insatserna för en bra livsmiljö har skapat mervärde för regionen, särskilt i samverkan med andra aktörer, främst kommunerna.

Resursförbrukning

För att bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle behöver landstinget minska resursförbrukningen så att emissioner, avloppsvatten och avfallsmassor minskar. Tabellen återger de senaste fem årens utveckling av resursanvändningen. Många värden utvecklas positivt. Elanvändningen har inte kunnat sänkas. Det beror till stor del på att verksamheten ökat. För att höja informationskvaliteten har Locum AB under året gjort en systematisk kontroll av samtliga värden avseende energi och vatten. Detta har tillsammans med en externt utförd revision fått till resultat att samtliga värden justerats.

Tabell: Resursförbrukning åren 1997 – 2001

	1997	1998	1999	2000	2001
Elanvändning kWh/kvm ¹⁾	103	105	106	106	106
Uppvärmning kWh/kvm ¹⁾	158	167	150	155	146
<i>Summa</i>	261	272	256	261	252
Vattenförbrukning l/kvm ¹⁾	933	999	852	828	906
Inköpta amalgamkapslar ant		28 578	11 241	6 079	3 354
HCFC ²⁾ påfylld mängd kg/år			309	173	224
HFC ³⁾ påfylld mängd kg/år			189	429	445
Farligt avfall, ton	375		259	335	218
Riskavfall, ton	368	361	384	381	390
Elektronikavfall, ton			60	87	78
Konventionellt avfall, ton			10 472	11 172	10 454
Byggnadsavfall: restprodukter till deponi, kg/ombyggt m ² BTA	70	24	23	34	18
Källsorteringsgrad i % av byggavfallet	63	81	83	78	66

Tom ruta innebär att uppgifter saknas.

1) Locum har under året reviderat samtliga uppgifter.

2) HCFC = klorfluorkarboner med väte; påfyllnadsstopp 2002

3) HFC = hydrofluorkarboner

Miljöredovisning 2001

För mer information om landstingets miljöarbete hänvisas till det separata dokumentet Miljöredovisning 2001 SLL. För information om lokala förhållanden hänvisas till förvaltningarnas och bolagens miljöredovisningar.

Resultat- & balansräkning, Finansieringsanalys, samt noter

Resultaträkning

Belopp i mnkr		Koncernen		Landstinget	
		2001	2000	2001	2000
Verksamhetens intäkter	<i>Not 2</i>	14 184	12 691	7 942	7 518
Verksamhetens kostnader	<i>Not 2</i>	-43 242	-39 798	-34 562	-32 509
Avskrivningar	<i>Not 3</i>	-1 273	-1 155	-609	-584
Verksamhetens nettokostnader		-30 331	-28 262	-27 229	-25 575
Skatteintäkter	<i>Not 4</i>	29 572	26 906	29 572	26 906
Generellt statsbidrag	<i>Not 4</i>	3 951	3 835	3 951	3 835
Inkomst- och kostnadsutjämning	<i>Not 4</i>	-3 102	-2 194	-3 102	-2 194
Momsavgift	<i>Not 4</i>	-1 872	-1 693	-1 872	-1 693
Summa skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift		28 549	26 854	28 549	26 854
Finansiella intäkter	<i>Not 5</i>	121	58	202	239
Finansiella kostnader	<i>Not 6</i>	-558	-350	-427	-361
Resultat efter finansiella poster		-2 219	-1 700	1 095	1 157
Lämnade aktieägartillskott		-	-	-3 314	-3 064
Årets resultat		-2 219	-1 700	-2 219	-1 907

Balansräkning

Belopp i mnkr	Koncernen		Landstinget		
	2001	2000	2001	2000	
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Nyttjanderätter	<i>Not 7</i>	4	5	0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	<i>Not 8</i>	14 323	13 708	8 868	8 789
Maskiner och inventarier	<i>Not 9</i>	1 815	1 623	1 168	1 046
Pågående nyanläggningar, förskott avseende materiella anläggningstillgångar	<i>Not 10</i>	4 282	3 337	796	632
Leasade tillgångar	<i>Not 11</i>	5 365	3 950	0	0
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Finansiella anläggningstillgångar	<i>Not 13</i>	1 221	1 621	6 724	6 654
Summa anläggningstillgångar		27 010 24 244	17 556 17 121		
Omsättningstillgångar					
Förråd m m		249	214	50	45
Kortfristiga fordringar	<i>Not 14</i>	5 701	4 002	4 813	3 556
Kortfristiga placeringar	<i>Not 15</i>	0	100	0	0
Kassa och bank	<i>Not 15</i>	300	213	23	11
Summa omsättningstillgångar		6 250 4 529	4 886 3 612		
Summa tillgångar		33 260 28 773	22 442 20 733		

Belopp i mnkr	Koncernen		Landstinget		
	2001	2000	2001	2000	
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	<i>Not 16</i>	6 896	8 596	5 673	7 580
Förändring av ingående eget kapital	<i>Not 16</i>	993	-	1 021	-
Årets resultat	<i>Not 16</i>	-2 219	-1 700	-2 219	-1 907
Summa eget kapital		5 670	6 896	4 475	5 673
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	<i>Not 17</i>	3 957	3 853	3 525	3 498
Andra avsättningar	<i>Not 18</i>	1 850	1 257	592	567
Summa avsättningar	<i>Not 21</i>	5 807	5 110	4 117	4 065
Skulder					
Långfristiga skulder	<i>Not 19</i>	11 896	7 768	4 651	2 248
Kortfristiga skulder	<i>Not 20</i>	9 887	8 999	9 199	8 747
Summa skulder	<i>Not 21</i>	21 783	16 767	13 850	10 995
Summa eget kapital och skulder		33 260	28 773	22 442	20 733
Panter och därmed jämförliga säkerheter	<i>Not 22</i>	Inga	19	Inga	19
Ansvarsförbindelser					
<i>Not 23</i>					
Pensionsskulder som inte upptagits bland skulder eller avsättningar		16 465	16 552	16 465	16 552
Övriga ansvarsförbindelser		669	662	6 268	4 883
Summa ansvarsförbindelser		17 134	17 214	22 733	21 435

Finansieringsanalys

Belopp i mnkr	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
<i>Verksamhetens kassaflöde</i>				
Verksamhetens intäkter	14 184	12 691	7 942	7 518
Verksamhetens kostnader	-43 242	-39 798	-34 562	-32 509
Skatteintäkter, generellt statsbidrag och utjämnningar	28 549	26 854	28 549	26 854
Lämnade aktieägartillskott	0	0	-3 314	-3 064
Reavinst	-505	-699	-417	-387
<i>Bruttoresultat</i>	<i>-1 014</i>	<i>-952</i>	<i>-1 802</i>	<i>-1 588</i>
Finansnetto	-437	-292	-225	-122
Summa kassaflöde från verksamheten	-1 451	-1 244	-2 027	-1 710
<i>Förändring av rörelsekapital (exkl likvida medel)</i>				
Ökning(-) resp minskning(+) av förråd	-35	-41	-5	49
Ökning(-) resp minskning(+) kortfristiga fordringar	-1 397	-316	-954	310
Ökning (+) resp minskning (-) av kortfristiga skulder (exkl leasing- och lånefinansiering)	1 082	1 341	572	1 102
<i>Förändring av rörelsekapital</i>	<i>-350</i>	<i>984</i>	<i>-387</i>	<i>1 461</i>
Kassaflöde före investeringar	-1 801	-260	-2 414	-249
<i>Investeringar</i>				
Investeringar	-2 746	-2 675	-1 135	-1 106
Anläggningstillgångar i förvärvad verksamhet	-311	0	0	0
Leasinginvesteringar	-1 550	-1 182	0	0
Försäljningar	673	2 439	577	1 218
- avgår Transitio internvinst och modifieringar	0	-495	0	0
Leasing, avslutade kontrakt och justeringar	0	44	0	0
Anläggningstillgångar i avyttrad/bolagiserad verksamhet	0	0	0	468
Erhållna statsbidrag för investeringar	268	450	0	0
-varav aktiverat under året	0	190	0	0
<i>Nettoförändring av investeringsverksamheten</i>	<i>-3 666</i>	<i>-1419</i>	<i>-558</i>	<i>580</i>
Kassaflöde efter investeringar	-5 467	-1 679	-2 972	331

Finansiering

Skatt, likviditetseffekt av byte periodiseringsprincip				
skatteintäkter	667	0	667	0
Ändrad redovisningsprincip för inkomstskatter	23	0	0	0
Ändrad redovisningsprincip för aktieägartillskott och koncernbidrag	0	0	51	0
Förändring av pensionsavsättning, övriga avsättningar	697	667	53	102
<i>Lånefinansiering</i>				
Förändring av finansiella anläggningstillgångar	401	139	-70	-237
Förändring av långfristiga fordringar	0	-1 452	0	0
Förändring av långfristiga skulder	60	281	-46	0
Ökning(+) resp minskning(-) av kort- och långfristig upplåning	2 255	-110	2 329	-207
Förändring av leasingfinansiering	1 351	1 052	0	0
<i>Nettoförändring av finansiering</i>	<i>5 454</i>	<i>577</i>	<i>2 984</i>	<i>-342</i>
Förändring av likvida medel	-13	-1 102	12	-11
Likvida medel vid årets början	313	1 415	11	22
Likvida medel vid årets slut	300	313	23	11
Summa disponibla likvida medel	300	313		
Outnyttjad checkräkningskredit	1 500	1 500		
Outnyttjade avtalade krediter	3 500	3 154		
Total betalningsberedskap	5 300	4 967		

**Noter** (Belopp i mnkr)**Not 1 Redovisningsprinciper**

Årsredovisningen är upprättad enligt kommunallagen och lag om kommunal redovisning. I landstingskoncernen ingår nämnder, styrelser och bolag. Utgångspunkten för koncernbokslutet är de nämnd-/styrelsebehandlade balans- och resultaträkningarna för respektive resultatenhet och dotterbolag. Eftersom koncernredovisningen skall avspegla koncernens relation till omvärlden elimineras alla interna mellanhavanden. Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Med förvärvsmetoden avses att det av landstinget vid förvärvstillfället förvärvade egna kapitalet i dotterbolag har eliminerats. Därefter intjänat kapital räknas in i koncernens eget kapital. SL:s och Landstingshusets underkoncerner är upprättade med full konsolidering och intagna i sin helhet i landstingskoncernen. Intressebolag har intagits enligt kapitalandelsmetoden. Resultatandelar från intresseföretag inkluderas i verksamhetens nettokostnader. Fordran på minoritet redovisas bland övriga kortfristiga fordringar.

Skatteintäkter

Skatteintäkter har från och med räkenskapsår 2001 periodiserats i enlighet med rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning. Skatteintäkterna för år 2000 är ej omräknade utan är upptagna enligt betalningsmässig redovisning. I not 4 finns en mer ingående beskrivning av hanteringen av skatteintäkterna i redovisningen.

Uppskjuten skatt

Från och med räkenskapsår 2001 tillämpas Redovisningsrådets rekommendation om inkomstskatter, dvs bolagsskatter. Detta innebär att uppskjutna skattefordringar som hänför sig till underskottsavdrag m m redovisas under rubriken långfristiga fordringar för de bolag där en sådan fordringspost bedömts balansgill. Skattedelen av obeskattade reserver har hänförts till avsättningar. Resultat- och balansräkningarna för räkenskapsår 2000 är ej omräknade utan justering har gjorts mot ingående eget kapital i koncernen 2001. Bolagsskatten inkluderas i resultaträkningen i verksamhetens nettokostnader.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningssatser:

Immateriella tillgångar	10%
Byggnader	2-4%
Ombyggnader i förhyrda lokaler	10%
Inventarier	10-20%
Byggnadsinventarier	6%
Medicinteknisk utrustning	10-33%
Fordon	20-33%
Datorer	10-33%
Skepp	4-10%

Leasing

För att ge en rättvisande bild inkluderas leasade objekt enligt finansiella leasingavtal i balansräkningen för koncernen. I resultaträkningen redovisas kostnader avseende finansiella leasingkontrakt som kostnader för avskrivningar och ränta i stället för som leasingavgifter. Periodens resultat påverkas däremot inte av denna redovisning.

Förråd

Förråd värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. För homogena varugrupper tillämpas kollektiv värdering.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Koncerninterna transaktioner

Transaktioner mellan landstingskoncernens förvaltningar och bolag har redovisats i enlighet med deras ekonomiska innebörd.

Not 2 Verksamhetens intäkter och kostnader

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Intäkter				
Patientavgifter, sjukvård	448	436	345	361
Patientavgifter, tandvård	461	434	1	117
Trafikantavgifter	3 841	3 032	102	103
Såld hälso- och sjukvård	794	759	497	528
Såld tandvård	87	94	0	27
Försäljning av övriga primärtjänster	147	91	92	87
Hysesintäkter, försäljning övriga tjänster, material och varor	2 466	2 412	1 360	1 147
Bidrag för läkemedelsförmånen	3 417	3 197	3 417	3 197
Övriga statsbidrag och övriga bidrag	1 694	1 451	1 624	1 403
Övriga intäkter 2)	829	785	504	548
Summa verksamhetens intäkter	14 184	12 691	7 942	7 518
Kostnader				
Personalkostnader 1)	17 848	15 745	11 640	12 067
Köpt hälso- och sjukvård	5 877	5 188	10 173	8 195
Köpt tandvård	111	144	522	395
Köpt trafik	5 025	5 918	728	703
Köpta övriga primärtjänster	186	216	201	216
Verksamhetsanknutna tjänster (lab, röntgen m.m.)	1 105	1 078	1 301	910
Läkemedel inom läkemedelsförmånen	3 462	3 202	3 462	3 202
Övriga material och varor	2 264	2 261	1 528	1 611
Lämnade bidrag	785	1 259	1 191	1 580
Lokal- och fastighetskostnader, hyra av anläggningstillgångar	2 153	1 648	1 607	1 317
Övriga kostnader 2)	4 426	3 139	2 209	2 313
Summa verksamhetens kostnader	43 242	39 798	34 562	32 509

Uppgifterna för år 2000 har omräknats för att erhålla större jämförbarhet med uppgifterna för år 2001.

**1) Personalkostnader**

Koncernen	Ledning förtroendevalda		Övrig ledning		Övrig personal		Totalt	
	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Löner och arvoden	29	28	37	40	11 738	10 300	11 804	10 368
Sociala, pensions- och övriga personalkostnader	10	9	16	17	6 018	5 283	6 044	5 309
Summa personalkostnader	39	37	53	57	17 756	15 583	17 848	15 677

Med ledning avses ledamöter och suppleanter i nämnder och styrelser samt VD, vice VD, förvaltningschef och bitr förvaltningschef.

2) Specifikation över realisationsresultat

I *övriga verksamhetsintäkter*, *finansiella intäkter* och *övriga verksamhetskostnader* ingår realisationsresultat avseende försäljning av dotterföretag och materiella anläggningstillgångar.

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Realisationsresultat försäljningar	2001	2000	2001	2000
Övriga verksamhetsintäkter				
Realisationsvinst vid försäljning av dotterföretag och intresseföretag	45	0	15	0
Realisationsvinst vid Landstings fastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	402	407	402	407
Realisationsvinst vid SL-koncernens försäljning av vagnar till Transitio	0	286	0	0
Realisationsvinst vid SL-koncernens försäljning av övriga tillgångar	54	28	0	0
Realisationsvinst vid övriga försäljningar av materiella anläggningstillgångar	9	0	2	0

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Realisationsresultat försäljningar				
Övriga verksamhetskostnader				
Realisationsförlust vid Landstingsfastigheter				
Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	22	0	22
Realisationsförlust vid övriga försäljningar av materiella anläggningstillgångar	5	0	3	0
Realisationsresultat netto vid försäljning av dotterföretag och materiella anläggningstillgångar	505	699	416	385

Not 3 Avskrivningar

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>				
Nyttjanderätter	18	1	0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	618	616	300	289
Maskiner och inventarier	517	452	309	295
Leasingtillgångar	120	86	0	0
Summa avskrivningar	1 273	1 155	609	584

Not 4 Skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift

	Koncernen	
	2001	2000
Preliminära skatteintäkter	28 853	26 635
Slutavräkning 1998	-	271
Prognos för avräkningslikvid 2001	417	-
Justeringspost för skatteintäkter 2000	302	-
Summa skatteintäkter	29 572	26 906
Generellt statsbidrag	3 951	3 835
Kostnadsutjämning	-171	-31
Införandetillägg för kostnadsutjämning	1 647	1 845
Inkomstutjämning	-4 330	- 3 843
Nivåjustering	-248	-165
Summa inkomst- och kostnadsutjämning	-3 102	-2 194
Momsavgift	-1 872	-1 693
Summa skatteintäkter, generellt statsbidrag, utjämning och momsavgift	28 549	26 854

Ny periodiseringsprincip av skatteintäkter från och med 2001. Stockholms läns landsting har till och med år 2000 använt en betalningsmässig (likvidmässig) redovisning av skatteintäkterna. Det innebär att skatteintäkterna hänförs till det räkenskapsår då de likvida skattemedlen erhållits. Från och med år 2001 periodiseras och redovisas skattemedlen i princip till det år då den beskattningsbara inkomsten intjänas av den skattskyldige.

Preliminära skatteintäkter utgörs för 2001 av skatteunderlaget i länet för inkomståret 1999 uppräknat till 2001 års nivå med uppräkningsfaktorer för åren 2000 och 2001, multiplicerat med skattesatsen för år 2001 (10,32 %). Dessutom ingår för bägge åren den statliga inkomstskatten på förvärvsinkomst (den s.k. 200-kronan) som temporärt har överförts till kommuner och landsting och som uppgår till 86 mnkr år 2000 och 88 mnkr 2001.

Slutavräkning för 1998, som utbetalas 2000, utgörs av mellanskillnaden mellan preliminära skatteintäkter för år 1998 och slutliga skatteintäkter för samma år. Slutavräkningen beräknas kollektivt för hela landstingssektorn och fördelas med ett enhetligt krontal per invånare. Denna post redovisas till och med räkenskapsåret 2000 det år den utbetalades.

Prognos för avräkningslikvid 2001, som utbetalas i januari 2003, utgörs av differensen mellan de preliminära skatteintäkterna 2001 och prognosen för de slutliga skatteintäkterna 2001. Denna prognos baseras på det slutliga taxeringsutfallet för inkomståret 2000 uppräknat med den av regeringen i september 2001 fastställda uppräkningsfaktorn för år 2001. Det är också här fråga om en prognos på den kollektiva avräkningslikviden för samtliga landsting, som fördelas med ett enhetligt kronal per invånare.

Justeringspost av skatteintäkter 2000 utgörs av differensen mellan prognosen på avräkningslikviden som beräknades för år 2000, och den definitiva slutavräkningen för samma år som utbetalades i januari 2002. Även här handlar det om den kollektivt beräknade avräkningen för hela landstingssektorn, som fördelas med ett enhetligt kronal per invånare.

Generellt statsbidrag är dels ett allmänt finansiellt stöd till verksamhet i kommuner och landsting, dels ett instrument för att genomföra ekonomiska regleringar mellan staten och kommuner/landsting. Det generella statsbidraget utgår med ett enhetligt kronal per invånare.

Kostnadsutjämning utgörs för SLL av den avgift landstinget betalar till utjämningsystemet p.g.a att den strukturella kostnadsnivån för landstinget understiger genomsnittet för riket. År 2000 förändrades beräkningsmodellen för kostnadsutjämningen, och SLL erhåller under perioden 2000-2004 ett *införandetillägg* som kompensation för den försämring detta medförde.

Inkomstutjämning utgörs för SLL av den avgift landstinget betalar till utjämningsystemet p.g.a att skattekraften (inkomstnivån) i länet överstiger genomsnittet för riket.

Nivåjustering är en beräkningsteknisk post för att få avgifter och bidrag att gå jämnt upp i utjämningsystemet samt för att finansiera de införandetillägg som utgår till landsting som drabbats av sänkta bidrag i utjämningsystemet.

Momsavgift ingår i ett system för konkurrenskorrigering avseende kostnaderna för ingående mervärdesskatt.

Källa

Skatteförvaltningen: Redovisningsräkning över kommunalskatt mm. Landstingskontoret

Not 5 Finansiella intäkter

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Ränteintäkter på räntebärande värdepapper	11	29	0	0
Resultat vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar	15	0	15	0
Övriga räntor	95	29	14	29
Räntor på intern utlåning	0	0	173	210
Summa finansiella intäkter	121	58	202	239

Not 6 Finansiella kostnader

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Räntor	243	137	178	131
Räntedel pensionskostnader	141	114	128	114
Realisationsförlust vid försäljningar av räntebärande värdepapper	0	1	0	0
Räntekostnader, leasingskuld	174	98	0	0
Räntor på intern inlåning	0	0	121	116
Summa finansiella kostnader	558	350	427	361

Not 7 Nyttjanderätter

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Ingående anskaffningsvärde	144	144	0	0
Tillgångar i förvärvad verksamhet	25	0	0	0
Försäljningar	-25	0	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	144	144	0	0
Ingående avskrivningar	-139	-138	0	0
Årets avskrivningar	-18	-1	0	0
Försäljningar	17	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-140	-139	0	0
Utgående planenligt restvärde	4	5	0	0

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Ingående anskaffningsvärde	19 678	19 186	10 373	10 361
Inköp	1 336	2 354	536	987
Anläggningar i förvärvad verksamhet	524	0	0	0
Försäljningar och uttrangeringar	1) -1 264	-1 850	-163	-917
Anläggningar i såld verksamhet	0	0	0	-58
Omklassificeringar	0	-12	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20 274	19 678	10 746	10 373
Ingående avskrivningar	-5 970	-6 034	-1 584	-1 442
Anläggningar i förvärvad verksamhet	-246	0	0	0
Försäljningar och uttrangeringar	1) 887	668	6	129
Anläggningar i såld verksamhet	0	0	0	18
Årets avskrivningar	-618	-616	-300	-289
Omklassificeringar	-4	12	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 951	-5 970	-1 878	-1 584
Utgående planenligt restvärde	14 323	13 708	8 868	8 789
Utgående planenligt restvärde uppdelat på anläggningstyp:				
Byggnader	8 717	8 450	7 065	6 926
Mark	1 782	1 866	1 734	1 817
Markanläggning	135	105	22	16
Ombyggnad i förhyrda lokaler	148	100	47	30
Skepp	133	128	0	0
Rullande materiel	728	605	0	0
Spåranläggningar	2 680	2 454	0	0
Summa utgående planenligt restvärde	14 323	13 708	8 868	8 789

1) I beloppen ingår överföring inom koncernen av rullande materiel till leasinginvesteringar.

Not 9 Maskiner och inventarier

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Ingående anskaffningsvärde	2 878	2 366	1 763	1 780
Inköp	702	759	441	650
Inventarier i förvärvad verksamhet	21	0	0	0
Försäljningar och uttrangeringar	1) -36	-247	-29	-109
Inventarier i sålda verksamheter	0	0	0	-558
Omklassificeringar	-18	0	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 547	2 878	2 175	1 763
Ingående avskrivningar	-1 255	-1 026	-717	-618
Inventarier i förvärvad verksamhet	-13	0	0	0
Försäljningar och uttrangeringar	1) 24	223	19	66
Inventarier i sålda verksamheter	0	0	0	130
Årets avskrivningar	-517	-452	-309	-295
Omklassificeringar	29	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 732	-1 255	-1 007	-717
Utgående planenligt restvärde	1 815	1 623	1 168	1 046

1) Utgående ackumulerade anskaffningsvärden och utgående ackumulerade avskrivningar har 2000 nedjusterats i koncernen med anledning av överföring av verksamhet till bolagsform.

Not 10 Pågående nyanläggningar och förskott

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar				
Ingående balans	3 337	3 973	632	1 163
Omklassificeringar	-12	0	0	0
Under året nedlagda kostnader	3 727	3 235	790	668
Under året genomförda omfördelningar	-2 770	-3 871	-626	-1 199
Summa pågående nyanläggningar och förskott	4 282	3 337	796	632

Not 11 Leasade anläggningstillgångar

	Koncernen	
	2001	2000
Finansiellt leasade anläggningstillgångar		
Ingående värde	3 950	2 900
Under året tillkommande kontrakt	1 550 ¹⁾	1 182
Under året avslutade kontrakt och justering	-15	-46
Amorteringar/avskrivningar	-120	-86
Summa	5 365	3 950

¹⁾ I beloppet ingår överföring inom koncernen av rullande materiel till leasinginvesteringar.

Utöver egna anläggningar disponerar landstingskoncernen sedan ett antal år anläggningstillgångar även genom leasingavtal. Leasingen avser främst vagnar i trafikverksamheten. Från år 2000 redovisas dessa leasingengagemang i landstingskoncernens balansräkning. De ingående bolagens och förvaltningarnas bokslut påverkas inte av denna förändring, då den endast tas med på koncernnivå.

Leasingtillgångarna redovisas separat bland materiella anläggningstillgångar, medan återstående betalningar redovisas som skuld. Per 01-12-31 återstår 5 365 mnkr att betala för leasingtillgångarna. Leasingkostnaderna exkluderas ur verksamhetens kostnader och fördelas som avskrivningar och ränta i landstingskoncernens resultaträkning. Resultatet påverkas därmed ej.

Nedan visas en redovisning av framtida leasingavgifter avseende ingångna kontrakt för koncernen respektive landstinget.

Leasing, koncernen

	Leasingavgifter per förfalloår (kontrakt tecknade t o m 2001)						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007-
Finansiell leasing	302	413	406	392	390	383	3 024
Operationell leasing	125	113	109	106	102	100	350
Summa	427	526	515	498	492	483	3 374

**Leasing, landstinget****Leasingavgifter per förfalloår (kontrakt tecknade t o m 2001)**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007-
Finansiell leasing	22	8	5	2	1	1	0
Operationell leasing	10	8	8	7	7	7	8
Summa	32	16	13	9	8	8	8

Not 12 Investeringar, koncernen**Fastighetsinvesteringar****Total kostnad****Innevarande år 2001**

	Fastställd total kostnad	Ackumulerad förbrukning	Utfall 2001	Budget 2001
Karolinska sjukhuset				
Upprustning by D2, vårdavdelningar	38	33	0	0
Ny-/ombyggnad patologi, T9/T5	54	51	39	50
Ombyggnad M1, laboratorium	27	33	25	21
Ombyggn T4 barnmorskeutbildning	24	25	1	23
Ombyggnad L4, laboratorium	57	51	43	20
Nybyggn aula B5 o evakueringbyggn	31	3	3	2
Huddinge sjukhus				
Ny reservkraftsanläggning	40	0	0	0
K47-K49 Risk BB o spec MVC	15	12	3	0
Ny ambulanshall	25	25	24	7
Påbyggnad C2 inkl helikopterplatta	199	14	14	6
S:t Görans sjukhus				
Nybyggnad A-station	14	14	0	0
Södersjukhuset				
Bilddiagnostiskt Centrum o entré	299	278	155	122
Renovering/isolering sydfasaden	52	47	1	3
S-flygel, plan 4, ombyggn kontor	45	1	1	0
Ombyggnad IVA/UVA	27	1	0	2
Ny reservkraftanläggning	30	18	21	27
Ombyggnad för Onkologi	94	17	15	32
Om-/tillbyggnad dialysavdelningen	14	10	9	12
Sabbatsberg				
Ombyggn för operationsverks M&M	11	10	10	11
Ombyggn för M&M Medical	11	10	9	11
Övriga objekt			417	251
Summa Fastighetsinvesteringar			790	600

Trafikinvesteringar Infrastruktur brutto	Total kostnad		Innevarande år 2001	
	Totalkostnad Plan 2001-2006 (0012)	Ackumulerad Förbrukning (0112)	Utfall 2001	LF-Budget 2001
	Storstockholms Lokaltrafik			
A. Dennisöverenskommelsen				
<i>Tunnelbanan</i>				
Trafikledn system inkl ATO/optioner	1 129	1 236	30	0
Modernisering o upprustn stationer	1 058	682	63	126
Modernisering o upprustn tunnelbana	819	537	102	75
Nya vagnar, Vagn 2000	4 043	4 008	666	777
Infrastruktur Anpassning, Vagn 2000	283	184	30	23
<i>Övrigt</i>				
Tvärbanan, Gullmarsplan-Liljeholmen- Alvik	2 120	1 872	36	76
Snabbspårväg Norr, Ost	1 441	226	150	130
Pendeltågsstation Årstabergr	100	4	4	5
Färdigställda Dennisobjekt	1 165	1 165	0	0
<i>Summa</i>	<i>12 158</i>	<i>9 914</i>	<i>1 081</i>	<i>1 212</i>
B. Strategiska investeringar				
<i>Tunnelbanan</i>				
Övrig upprustning stationer	2 002	653	188	196
Övrig upprustning banor	2 005	357	119	89
Övrig upprustning vagnar	552	186	12	26
Nya Vagnar TUB2, c21	3 047	1 071	900	198
<i>Övrigt</i>				
Pendeltåg, stationer	337	69	42	37
Ny Stocksundsbro	0	210	0	0
Upprustning Roslagsbanan	949	594	30	71
Modernisering bytespkt., bussterm.	608	175	30	103
Trafikantmiljöer, infosystem	274	49	8	27
Biljettförsäljningssystem	111	8	7	23
Modernis. X10, uppfräsch. 50 st X1	204	105	50	69
Pendeltågsvagnar inkl depåanpassn	3 600	1	0	177
Stomnät	98	7	8	16
Infartsparkeringar	108	2	2	6
<i>Summa</i>	<i>13 895</i>	<i>3 487</i>	<i>1 396</i>	<i>1 038</i>
C. Övriga investeringar				
Övriga investeringar			407	270
Summa Trafikinvesteringar infrastruktur SL (brutto)			2 884	2 520
Statsbidrag			-	-429
Trafikinvesteringar, skepp			21	26



Inventarier och övriga investeringar	Innevarande år 2001	
	Utfall 2001	Budget 2001
Inventarier och övriga investeringar	601	300
<i>Totala investeringar</i>	<i>4 296</i>	<i>3 017</i>
Leasingfinansiering	-1 550	-1 284
Investeringar exkl leasingfinansiering	2 746	1 733

Not 13 Finansiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Utlämnade lån till koncernföretag	-	-	2 477	2 547
Övriga utlämnade lån	55	50	55	50
Aktier i dotterbolag 1)	-	-	4 172	4 012
Andelar i intressebolag 2)	66	69	0	0
Andra aktier och förlagsbevis	7	4	4	4
Bostadsrätter	16	35	16	35
Långfristig fordran, Transitio	1 053	1 452	0	0
Uppskjuten skattefordran	21	0	0	0
Övriga finansiella anläggningstillgångar	3	11	0	6
Summa finansiella anläggningstillgångar	1 221	1 621	6 724	6 654

1) Aktier i dotterbolag, Landstinget 2001

	Ägd andel %	Antal	Bokfört värde
Aktier i dotterbolag:			
AB Storstockholms Lokaltrafik	100	80 000 000	4 000
Landstingshuset i Stockholm AB	100	1 000	172
Summa			4 172

Uppgifter om dotterföretagens organisationsnummer och säte

Org nr	Säte	
AB Storstockholms Lokaltrafik	556013-0683	Stockholm
Landstingshuset i Stockholm AB	556477-9378	Stockholm

2) Andelar i intressebolag	Org nr	Ägd andel %	Kapital- andel
Connex Tunnelbanan AB	556401-0030	40,0	39
Transitio AB	556033-1984	49,0	10
Tågja AB	556591-7233	33,3	12
FAC Flygbussar Airport Coaches AB	556401-0055	20,0	2
Barnbördshuset Stockholm AB intressebolag	Övriga 556612-1290	49,0	2 1
Summa			66

Not 14 Kortfristiga fordringar

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Kundfordringar	1 304	1 189	325	277
Fordringar hos bolagen	-	-	1 362	1 168
Periodisering av skatteintäkter	1 022	0	1 022	0
Övriga fordringar på staten	723	582	723	582
Övriga fordringar	1 430	1 530	503	1 034
Förutbetalda kostnader	964	542	833	406
Upplupna intäkter	246	159	45	89
Minoritetsintresse	12	0	-	-
Summa kortfristiga fordringar	5 701	4 002	4 813	3 556

Not 15 Likvida medel

	Koncernen	
	2001	2000
Bank och postgiro	285	193
Handkassor, övriga likvida medel	15	20
Kortfristiga placeringar	0	100
Summa likvida medel	300	313



Koncernen och Landstingets betalningsberedskap utgörs förutom av likvida medel på tillsammans 300 mnkr även av outnyttjad checkräkningskredit på 1 500 mnkr samt andra avtalade krediter varav outnyttjat 3 500 mnkr.

Not 16 Eget kapital

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Ingående eget kapital	6 896	8 596	5 673	7 580
Förändring av ingående eget kapital 2001	993	0	1 021	0
Årets resultat	-2 219	-1 700	-2 219	-1 907
Utgående eget kapital	5 670	6 896	4 475	5 673

Stockholms läns landsting periodiserar från och med 2001 skatteintäkterna i enlighet med rekommendation 4/99 från Rådet för kommunal redovisning. Detta byte av redovisningsprincip medför att det ingående egna kapitalet 2001 justeras med 970 mnkr. Detta består av slutavräkning för 1999, 667 mnkr och beräknad slutavräkning för år 2000 med 303 mnkr.

Redovisningsrådets nya rekommendation nr. 9 som behandlar redovisning av bolagsskatter påverkar landstingskoncernens redovisning fr.o.m. 2001. Fordringar avseende uppskjuten skatt som bolagen inom Stockholms läns landsting redovisar enligt rekommendationen medför en förändring av ingående eget kapital 2001 om 26 mnkr, skattedelen av obeskattade reserver redovisas som en förändring av ingående eget kapital 2001 om -3 mnkr.

Redovisning av koncernbidrag och aktieägartillskott sker via balansräkningen, för bolag ingående i koncernen Landstingshuset i Stockholm, i enlighet med uttalande från Redovisningsrådets akutgrupp. Denna förändrade redovisningsprincip medför att det ingående egna kapitalet 2001 justeras med 51 mnkr för landstinget.

Not 17 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser^{1) 2)}

Pensionsskuld - Landstingskoncernen (inkl löneskatt)	Ålderspensioner exkl garanti- och visstidspensioner	Särskilda ålders- /garanti- samt visstidspensioner³⁾	Pensioner totalt
Pensionsskuld enligt balansräkning per 00-12-31	3 514	339	3 853
Förändring av pensionsskuld inkl löneskatt och räntedel	245	-141	104
Pensionsskuld enligt balansräkning per 01-12-31	3 759	198	3 957
<i>därav löneskatt 688 mnkr⁴⁾</i>			

Pensionsskuld - Landstinget⁵⁾	Ålderspensioner exkl garanti- och visstidspensioner	Särskilda ålders- /garanti- samt visstidspensioner³⁾	Pensioner totalt
Förändring av pensionsskuld inkl löneskatt och Räntedel	154	-127	27
Pensionsskuld enligt balansräkning per 00-12-31	3 198	300	3 498
Pensionsskuld enligt balansräkning per 01-12-31	3 352	173	3 525
<i>därav löneskatt 688 mnkr⁴⁾</i>			

Årets pensionskostnad	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Förändring av pensionsskulden under året	-43	-85	-106	-121
Kostnad individuell del	356	312	258	242
Utbetalning av pensioner ⁶⁾	773	649	751	631
Övriga pensionskostnader	42	0	5	0
Löneskatt på pensioner	308	241	259	211
Summa pensionskostnad exkl finansiell kostnad	1 436	1 117	1 167	963
Tillkommer räntedel på pensionskostnad	141	114	128	114
Summa pensionskostnad inkl finansiell kostnad	1 577	1 231	1 295	1 077
Ansvarsförbindelse Koncernen^{6) 7)}		20011231		20001231
Pensioner		13 250		13 321
Löneskatt		3 215		3 231

Summa ansvarsförbindelse inkl löneskatt **16 465** **16 552**

1) De anställda inom landstinget samt merparten av de anställda inom bolagen omfattas av det kommunala pensionsavtalet PFA 98. Med ett fåtal anställda har andra pensionsuppgörelser överenskommit.

2) Fullmäktige har beslutat att maximal andel av intjänade pensioner år 2001 ska utbetalas som individuell del enligt det kommunala pensionsavtalet, PFA 98. I pensionsavsättningen ingår inte de upplupna kostnaderna för de individuellt valda pensions- och fondförsäkringarna. De redovisas bland kortfristiga skulder.

3) Av de totala beloppen under rubriken "Särskild ålders-/garantipension samt visstidspension" utgör visstidspensionerna 25 mnkr per 2001-12-31 samt 27 mnkr per 2000-12-31, det gäller både landstinget och koncernen. Resterande belopp utgörs av särskilda pensioner enl beslut (PFA 98) dvs det som före 1998 rubricerades som garantipensioner (PA KL).

4) Fr o m 1998 uppräknas landstingets pensionsavsättning med den särskilda löneskatt som belastar tjänstepensionsutbetalningar i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 5/1999.

5) Landstinget har åtagit sig att svara för pensionsförpliktelser för anställda i bolag som har bolagiserats under perioden 1992-1999 samt för anställda i WÅAB och MediCarrier AB. För AB Storstockholms lokaltrafik och Locum-koncernen finns särskilda avtal.

6) I samband med den s k ÄDEL-reformen som genomfördes 1992-01-01 tecknades en principöverenskommelse rörande bl a reglering av pensionskund för den personal som fördes över från landstingen till kommunerna. Denna reglering har ej kunnat genomföras gentemot Stockholm stad. En överenskommelse har därför träffats under året mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting som innebär att denna skuld har reglerats i form av en engångsavlösning. Landstingets totala skuld till staden uppgår till 392 mnkr exkl löneskatt, löneskatt tillkommer med 95 mnkr, tillsammans 487 mnkr. Landstingets åtagande avseende dessa pensioner har ingått i landstinget ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen. Av de 487 mnkr har 199 mnkr (inkl löneskatt) kostnadsförts under 2001. Resterande belopp periodiseras med samma belopp för varje år under 30 år, vilket väl speglar den faktiska pensionskostnaden för de årliga utbetalningarna till pensionärer som skulle vara fallet om den ursprungliga uppgörelsen även fortsättningsvis hade gällt.

7) Enligt den kommunala redovisningslagen som trädde i kraft fr o m 1998-01-01 redovisas pensionsförpliktelser intjänade före 1998 avseende anställda i landstingets förvaltningsorganisation som ansvarsförbindelse.

Not 18 Andra avsättningar

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	572	502	572	502
Omstruktureringsreserver	30	67	-	-
Busslink	189	189	-	-
Transitio, kontrakterade modifieringar	157	214	-	-
SJ	276	0	-	-
Internvinstreserv	270	0	-	-
Övriga poster	356	285	20	65
Summa andra avsättningar	1 850	1 257	592	567



Not 19 Långfristiga skulder

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Extern låneskuld med förfallodag 1-5 år	1 954	628	1 954	622
Extern låneskuld med förfallodag > 5 år	2 201	1 101	2 201	1 101
Summa	4 155	1 729	4 155	1 723
Skulder till koncernföretag	-	-	496	525
Statsbidrag för ej aktiverade investeringar	2 181	1 913	0	0
Leasingförpliktelser	5 212	3 845	0	0
Övriga skulder	348	281	0	0
Summa långfristiga skulder	11 896	7 768	4 651	2 248

Not 20 Kortfristiga skulder

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Kortfristig låneskuld	504	678	784	887
Förskott från kunder	564	631	465	508
Leverantörsskulder	4 187	3 239	2 410	2 152
Skulder till bolagen	-	-	1 072	1 265
Leasingskuld, kort del	153	105	0	0
Övriga skulder	773	1 380	453	132
Checkräkningskredit	0	0	1 450	1 688
Semester- och löneskuld	1 378	1 268	969	949
Upplupna kostnader	2 123	1 495	1 492	1 055
Förutbetalda intäkter	205	203	104	111
Summa kortfristiga skulder	9 887	8 999	9 199	8 747

Not 21 Räntebärande skulder och avsättningar

	Koncernen	
	2001	2000
Långfristig låneskuld	4 158	1 729
Kortfristig låneskuld	504	678
Summa räntebärande låneskulder	4 662	2 407
Leasingskuld	5 365	3 950
Räntebärande avsättning till pensioner	3 268	3 170
Summa räntebärande skulder och avsättningar	13 295	9 527
Icke räntebärande skulder och avsättningar	14 295	12 350
Summa skulder och avsättningar	27 590	21 877
Varav avsättningar	5 807	5 110
Varav skulder	21 783	16 767

Not 22 Panter och därmed jämförliga säkerheter

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
För egna skulder och avsättningar				
Avseende skuld till kreditinstitut				
Fastighetsinteckningar	Inga	19	Inga	19
Summa ställda säkerheter	Inga	19	Inga	19

Not 23 Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar				
Pensioner	13 250	13 321	13 250	13 321
Löneskatt	3 215	3 231	3 215	3 231
Summa	16 465	16 552	16 465	16 552
Ansvarsförbindelser till förmån för koncernföretag och intresseföretag ¹⁾				
AB SL, finansiell leasing	-	-	5 129	3 848
Landstingets helägda bolag, finansiell leasing	-	-	44	22
AB Transitio	250	250	250	250
SL-koncernen, pensionsskuld	-	-	249	238
Locum, pensionsskuld	-	-	84	92
Danderyds Sjukhus AB, pensionsskuld	-	-	20	6
Huddinge Universitetssjukhus AB, pensionsskuld	-	-	61	15
S:t Eriks Ögonsjukhus AB, pensionsskuld	-	-	5	2
Folktandvården Stockholms län AB, pensionsskuld	-	-	12	3
Summa	250	250	5 854	4 476
Ansvarsförbindelser till förmån för koncernexterna parter				
Stiftelsen Stockholms Skärgård	20	19	20	19
Stiftelsen Clara	375	357	375	357
HemPC-avtal avknoppningar	3	14	3	14
Övriga borgensåtaganden	21	22	16	17
Summa	419	412	414	407
Summa övriga ansvarsförbindelser	669	662	6 268	4 883
Summa ansvarsförbindelser	17 134	17 214	22 733	21 435

1) Landstinget har borgensåtaganden avseende finansiella leasingkontrakt, främst avseende SL. Dessa borgensåtaganden redovisas inte som ansvarsförbindelser i koncernen eftersom finansiella leasingåtaganden redovisas i koncernens balansräkning.

Not 24 Inköp och försäljning mellan koncernenheter

Nedan anges årets inköp och försäljning mellan koncernenheter inom SLL koncernen.

	Koncernen		Landstinget	
	2001	2000	2001	2000
Intern försäljning	57 448	54 517	50 648	49 441

Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för prissättning som vid transaktioner med externa parter.

Not 25 Antal anställda per verksamhetsområde

	Förtroendemannaorg		Producentorg	
	2001	2000	2001	2000
<i>(per 31/12)</i>				
Koncernledning	592	594	0	0
Hälso- och sjukvård inkl tandvård	862	808	39 909	40 186
Trafik	974	978	5 737	92
Fastighetsverksamhet	0	0	174	174
Finansiering	0	0	8	7
Övrig verksamhet	143	147	104	246
Summa	2 571	2 527	45 932	40 705
	2001	2000		
Summa förtroendemannaorganisationen	2 571	2 527		
Summa producentorganisationen	45 932	40 705		
Totalt koncernen	48 503	43 232		

Vilka enheter som ingår i respektive verksamhetsområde framgår av not 26 Driftsredovisning. Anställda inom Busslink har dock redovisats under producentorganisationen i denna tabell. I not 26 ingår de i AB Storstockholms Lokaltrafik under förtroendemannaorganisationen.



Not 26

Driftsredovisning

Förtroendemannaorganisation

	Intäkt	Utfall Kostnad	Resultat ¹⁾	Budget Resultat ¹⁾
Koncernledningsfunktioner				
Koncernfinansiering	36 370,9	-35 551,9	819,0	2 544,8
Landstingsstyrelsen	1 341,7	-1 346,4	-4,7	0,0
Summa koncernledningsfunktioner			814,3	2 544,8
Hälso- och sjukvård inkl tandvård				
HSN koncernledning	2 122,6	-2 007,0	115,6	-
Samhällsmedicin	245,2	-250,9	-5,7	-
Nordöstra SO	3 558,4	-3 567,6	-9,2	-
Nordvästra SO	4 655,0	-4 723,2	-68,2	-
Norra Stockholms SO	5 983,4	-6 025,0	-41,6	-
Södra Stockholms SO	4 442,1	-4 456,4	-14,3	-
Sydvästra SO	5 408,3	-5 634,1	-225,8	-
Sydöstra SO	3 161,1	-3 193,1	-32,0	-
<i>Summa Hälso- och sjukvårdsnämnden</i>			-281,2	0,0
Tandvårdsnämnden	570,4	-555,1	15,3	0,0
Summa hälso- och sjukvård inkl tandvård			-265,9	0,0
Trafik				
AB Storstockholms Lokaltrafik	5 662,7	-8 836,0	-3 173,3	-3 314,3
Färdtjänstnämnden	929,0	-906,1	22,9	0,0
Waxholms Ångfartygs AB	113,9	-214,9	-101,0	-110,5
Summa Trafik			-3 251,4	-3 424,8
Övrig verksamhet				
Kulturnämnden	185,4	-185,0	0,4	0,0
Regionplane- och trafiknämnden	78,7	-71,4	7,3	0,0
Landstingsrevisorerna	27,2	-27,2	0,0	0,0
Patientnämnden	11,8	-11,8	0,0	0,0
Summa övrig verksamhet			7,7	0,0
Summa förtroendemannaorganisation			-2 695,3	-880,0

Producentorganisation

	Utfall		Budget	
	Intäkt	Kostnad	Resultat ¹⁾	Resultat ¹⁾
Hälso- och sjukvård inkl tandvård				
Produktionsstyrelsens stab	50,1	-51,9	-1,8	0,0
<i>Förvaltningsdrivna sjukhus</i>				
Karolinska sjukhuset	4 800,4	-4 823,6	-23,2	-
Södersjukhuset	1 936,2	-1 929,1	7,1	-
Södertälje sjukhus	658,4	-660,0	-1,6	-
Norrtälje sjukhus	335,2	-349,1	-13,9	-
<i>Summa förvaltningsdrivna sjukhus</i>			-31,6	-
<i>Övriga förvaltningsdrivna sjukvårdsproducenter</i>				
Norra länets produktionsområde	2 682,8	-2 670,0	12,8	-
Södra länets produktionsområde	2 006,2	-2 015,9	-9,7	-
Stockholms produktionsområde	3 783,4	-3 885,3	-101,9	-
<i>Summa övriga förvaltningsdrivna sjukvårdsproducenter</i>			-98,8	
<i>Summa produktionsstyrelsen</i>			-132,2	0,0
<i>Sjuk- och tandvårdsbolag</i>				
Huddinge Universitetssjukhus AB	4 032,0	-3 977,1	54,9	35,0
Danderyds Sjukhus AB	1 465,6	-1 461,1	4,5	13,0
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	260,0	-254,5	5,5	2,5
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	90,8	-99,4	-8,6	1,0
Stockholm Care AB	83,2	-78,5	4,7	3,0
Folktandvården Stockholms län AB	986,8	-1 074,0	-87,2	9,0
<i>Summa sjuk- och tandvårdsbolag</i>			-26,2	63,5
Summa hälso- och sjukvård inkl tandvård			-158,4	63,5

Producentorganisation

	Intäkt	Utfall Kostnad	Resultat¹⁾	Budget Resultat¹⁾
Fastighetsverksamhet				
Landstingsfastigheter Stockholm	2 422,8	-1 681,0	741,8	518,6
Locum AB	208,7	-148,1	60,6	1,1
AB Terreno	8,5	0,0	8,5	1,7
<i>Justeringar²⁾</i>	<i>-19,7</i>	<i>0,3</i>	<i>-19,4</i>	<i>-2,1</i>
Summa fastighetsverksamhet			791,5	519,3
Finansiering				
AB SLL Internfinans	55,5	-49,9	5,6	2,0
Skadekontot	8,2	-3,5	4,7	0,0
Summa finansiering			10,3	2,0
Övrig verksamhet				
MediCarrier AB	272,2	-280,4	-8,2	0,0
Västra Servicegruppen AB	15,1	-23,4	-8,3	0,0
Landstingshuset i Stockholm AB	3,4	-214,9	-211,5	0,0
Summa övrig verksamhet			-228,0	0,0
Summa producentorganisation			415,4	584,8
<i>Koncernjusteringar³⁾</i>			<i>61,1</i>	<i>0,0</i>
Summa landstingskoncernen			-2 218,8	-295,2

1) Före bokslutsdispositioner och skatt.

2) Avser interna koncernjusteringar inom Locumkoncernen, rearesultat Dalkia.

3) Koncernens totala resultat har förbättrats med 61,1 p.g.a. koncernjusteringar. I koncernjusteringarna ingår kostnadsföringar av differenser i koncerninterna mellanhavanden med -178,5 mnkr, medan återföring har gjorts av föregående års differenser med 47,2 mnkr. Återläggning av nedskrivning av aktier i dotterbolag ingår med 178,0 mnkr. Övriga justeringar uppgår till 14,4.

Budgetuppföljning – Koncernen

Koncernen totalt

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	42 854	42 510	39 603
Resultat	-2 219	-295	-1 700

Landstingskoncernen redovisar ett negativt resultat för år 2001 på -2 219 mnkr, en avvikelse mot budget på -1 924 mnkr. I relation till landstingskoncernens intäkter på 42 854 mnkr är avvikelsen mot budget 4,5 procent. I tabellen följer en sammanställning av större avvikelser mellan budget och utfall.

mnkr, avvikelser i resultatet för bokslutsdispositioner, jämfört med budget

Budgeterat resultat	-295,2
Koncernledningsfunktioner	
Koncernfinansiering	-1 725,8
Landstingsstyrelsen	-4,7
Summa	-1 730,5
Förtroendemannaorganisationen	
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	-281,2
AB Storstockholms Lokaltrafik	141,0
Waxholms Ångfartygs AB	9,5
Färdtjänstnämnden	22,9
Tandvårdsnämnden	15,3
Regionplane- och trafiknämnden	7,3
Övriga verksamheter	0,4
Summa	-84,8
Producenter	
Produktionsstyrelsen	-132,2
Folktandvården Stockholms Län AB	-96,2
Huddinge Universitetssjukhus AB	19,9
S:t Eriks ögonsjukhus AB	3,0
Danderyds Sjukhus AB	-8,5
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	-9,6
Landstingsfastigheter Stockholm	223,2
Locumkoncernen	49,0
Landstingshuset i Stockholm AB	-211,5
Övriga producenter	-6,5
Summa	-169,4
Koncernjusteringar	61,1
Summa avvikelser	-1 923,6
Utfall 2001	-2 218,8

Väsentliga budgetavvikelser

Koncernfinansiering

Koncernfinansiering visar ett underskott mot budget, 1 726 mnkr, vilket främst förklaras av att budgeterade intäkter avseende konkurrensutsättning, intäktprojektet samt volymförändringar inom sjukvården på totalt 1 180 mnkr inte har redovisats under koncernfinansiering. De budgeterades hos koncernfinansiering men effekten av konkurrensutsättningen ska uppstå i verksamheterna. Det slutliga utfallet avseende skatteintäkter, inkomst- och kostnadsutjämning m.m. är 412 mnkr lägre än budget.

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

HSN redovisar ett resultat på -281 mnkr. Det negativa resultatet förklaras huvudsakligen av att det inte visade sig möjligt att fullt ut tillämpa gällande överenskommelse avseende ersättningsnivå samt att det inte gick att teckna avtal och överenskommelser med vårdgivarna inom tilldelat landstingsbidrag.

Produktionsstyrelsen

Produktionsstyrelsens resultat för 2001 är -132 mnkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Det negativa resultatet förklaras av högre lönekostnadsökningar än väntat, ersättningsreduktioner samt arbetet i samband med sammanslagning av två produktionsområden till ett.

AB Storstockholms Lokaltrafik

AB Storstockholms Lokaltrafiks budgetavvikelse uppgår till 141 mnkr. Kostnader i samband med rekonstruktion av Busslink belastar resultatet med 150 mnkr vilket uppvägs av överskott av fastighets- och vagnförvaltning jämte lägre kapitalkostnad än budgeterat. Övriga resultatpåverkande poster är lägre intäkter för trafiktaxor och högre kostnad för köpt trafik.

Landstingsfastigheter Stockholm

Landstingsfastigheter redovisar ett resultat på 742 mnkr, en positiv avvikelse mot budget med 223 mnkr. Förklaringen till den ökade vinsten ligger framför allt i reavinster från fastighetsförsäljningarna som uppgick till 401 mnkr mot de budgeterade 177 mnkr.

Verksamhetsuppföljning - Resultatenheterna

I avsnittet indelas landstingskoncernens resultatenheter i koncernledningsfunktioner samt förtroendemanna- och producentorganisationen. I tabellerna, som inleder respektive resultatenhet, anges resultat före bokslutsdispositioner. I intäkterna ingår verksamhetens intäkter och finansiella intäkter.

Koncernledningsfunktioner

Koncernfinansiering

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	36 370,9	37 942,0	34 726,1
Resultat	819,0	2 544,8	816,0

Landstingsskatten, statsbidrag för hälso- och sjukvård och särskilt statsbidrag till landstingen för läkemedelsförmånens kostnader redovisas som intäkter. Utbetalning av landstingsbidrag och utbetalningar enligt kapitaltäcknings garanti till förvaltningar och bolag har belastat driftbudgeten (resultatet). Andra kostnader som belastar koncernfinansiering är kostnader för sociala avgifter samt pensionskostnader för hela landstingets förvaltningsdel. För detta erhålles en schabloniserad intäkt av förvaltningarna i form av ett pålägg på deras lönekostnader, ett s.k. PO-pålägg.

Det stora underskottet mot budget, 1 726 mnkr, förklaras främst av att budgeterade intäkter avseende konkurrensutsättning, intäktprojektet samt volymförändringar inom sjukvården på totalt 1 180 mnkr inte har redovisats under koncernfinansiering. De budgeterades hos koncernfinansiering men effekten av konkurrensutsättningen ska uppstå i verksamheterna. Det slutliga utfallet avseende skatteintäkter, inkomst- och kostnadsutjämning m.m. är 412 mnkr lägre än budget. Finansnettot är 45 mnkr sämre än budget. Övriga avvikelser förklaras främst av högre avsättning till Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) samt den kompensation för högre pensionskostnader än PO-pålägget som sjukhusbolagen erhållit.

I pensionskostnaderna finns en post på 199 mnkr med anledning av principöverenskommelse med Stockholms stad om reglering av pensionsskuld (ÄDEL) som inte var budgeterad. I denna principöverenskommelse ingick fastighetsöverlåtelse som betalning av pensionsskulden. De reavinster som uppstod vid fastighetsöverlåtelsen redovisas hos Landstingsfastigheter Stockholm. Principöverenskommelsen är resultatneutral för Stockholms läns landsting.

Landstingsstyrelsen

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	1 341,7	1 280,1	1 737,6
Resultat	- 4,7	0	- 9,5

Verksamhet

Landstingsstyrelsens budget omfattar de centrala förtroendemannaorganen landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen samt landstingskontoret som är den opolitiska stabsfunktionen. I landstingsstyrelsens uppgifter ingår att:

- följa utvecklingen inom landstingets nämnder och bolag
- att svara inför landstingsfullmäktige att landstinget har en god ekonomisk hushållning
- svara för landstingets centrala arbetsgivarfunktioner
- ha det övergripande ansvaret för landstingets insatser inom samhällsplanering och samhällsutveckling
- att svara för centrala frågor inom miljö, ägarfrågor, centralupphandling, IT samt utbildning.

För att utnyttja den nya tekniken och dess möjligheter att informera och kommunicera med medborgarna via Internet startades *Vårdguiden* i slutet av år 2000. Vårdguiden kommer att vara en portal för all landstingsfinansierad vård i länet. Den innehåller en stor mängd fakta och tjänster som gör det lättare att snabbt hitta rätt i vården.

Sedan projektet *Mångfald i vården* startades har över 700 blivande entreprenörer genomgått den Starta-eget-kurs som landstinget erbjuder. Hittills har drygt 130 entreprenörer fått vårdavtal med landstinget.

Resultat

Viss del av årets kostnader har inte varit budgeterade, bland annat Vårdguidens verksamhet. Bidragskostnaderna överskrider budget. Bolagisering av sjukhus och Mångfald i vården har under året medfört ökade konsultkostnader.



Förtroendemannaorganisation

Den samlade sjukvårdens ekonomiska utveckling

Mnkr	1998	1999	2000	2001
Resultatutveckling	-685	-1 334	-344	-475
Verksamhetens Kostnader	24 623	26 699	28 821	31 305

Ansvar för sjukvården i Stockholms läns landsting är uppdelat på beställare och producenter. Beställare av hälso- och sjukvård är hälso- och sjukvårdsnämnden och de lokala sjukvårdsstyrelserna. Producenter är dels privata vårdgivare, dels den landstingsägda produktionen. Det politiska ansvaret för budget och uppföljning är kopplat till de olika resultatenheterna, och därför ligger också fokus i budgetuppföljningen på dessa.

Som ett komplement till uppföljningen per resultatenhet tas varje år en konsoliderad resultaträkning för den samlade sjukvården fram där interna transaktioner eliminerats.

Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till -475 mnkr, vilket innebär en försämring jämfört med föregående år med 130 mnkr. Verksamhetens kostnader har ökat från 28 821 mnkr år 2000 till 31 305 mnkr år 2001. Detta innebär att den nominella kostnadsökningen uppgår till 9 procent.

Den med läkemedelsförmånen och övriga verksamhetsförändringar justerade kostnadsutvecklingen mellan åren 1998 och 2001 visar att den nominella kostnadsökningen för den samlade sjukvården uppgår till 27 procent.

För ytterligare analys hänvisas till avsnitten om hälso- och sjukvårdsnämnden, produktionsstyrelsen samt sjukvårdsbolagen.

Vårdkonsumtion

I tabellen nedan redovisas den samlade vårdkonsumtionen (summa köpta vårdtillfällen och läkarbesök) år 2001 jämfört med föregående år. Uppgifterna är hämtade från den redovisning av verksamhetstal som sjukvårdsområdena lämnar till landstingskontoret. Sammanfattningsvis kan konstateras att den totala vårdkonsumtionen (antal köpta vårdtjänster) år 2001 har ökat med ytterst måttfulla 0,7 procent jämfört med föregående år.



Verksamhetstal (antal) Hälsa- och sjukvård	Utfall 2001	Utfall 2000	Avvikelse 01-00	Avvikelse i procent
Totalt antal läkarbesök	6 519 412	6 408 459	110 953	1,7%
Totalt antal vårdtillfällen	262 106	262 369	-263	-0,1%
Totalt antal sammanvägda vårdtjänster (30 läkarbesök=1 vårdtillfälle)	479 420	475 984	3 436	0,7%

För ytterligare analys hänvisas till avsnitten om hälso- och sjukvårdsnämnden, produktionsstyrelsen, sjukvårdsbolagen samt avsnittet ”Verksamhetsanalys – Hälsa- och Sjukvården”.

Hälsa- och sjukvårdsnämnden (HSN)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	29 141,2	*) 28 252,1	26 459,5
Resultat	-281,2	0	-223,4

*) Avser budgeterat landstingsbidrag inkl under året beviljade tilläggsanslag

Verksamhet

Hälsa- och sjukvårdsnämnden (HSN) har det övergripande beställansvaret för hälsa- och sjukvården och omsorgen om vissa funktionshindrade. Sjukvårdsstyrelsernas uppdrag är att, inom de resursramar som fullmäktige via HSN fastställer, tillgodose befolkningens behov av hälsa- och sjukvård samt omsorgsverksamhet. Detta sker genom beställningar av olika vårdtjänster. Andelen privat producerad vård uppgår till 23 procent av de totala kostnaderna för köpt hälsa- och sjukvård. Beställarnas huvudsakliga intäktskälla utgörs av landstingsbidraget, dvs. landstingsskatt och statsbidrag.

Starka områden är vårdgarantin där cirka 4 000 personer utnyttjat sin rätt till behandling inom tre månader och fått hjälp att byta vårdgivare. Allt bättre resultat ses inom ett antal sjukdomsgrupper, t ex inom cancervård och hjärta/kärlområdet.

Tidigare svaga områden som förlossningsvården har byggts ut under året. Även inom dialys och strålbehandlingsområdena sker en utbyggnad.

Fortfarande finns problem inom äldrevården där samverkan med kommunala resurser innebär svårigheter. Korta vårdtider och allt komplexare sjukdomsbilder förutsätter samordning.

Inom *primärvården* gör den ökade utbildningen av allmänläkare att vakanser fylls snabbt. Det är fortfarande en bra bit kvar till realiseringen av den starka utbyggnad som planerats.



Den *geriatriska vården* utvecklas mot allt mer ansvar i öppna vårdformer främst för äldre med flera sjukdomar.

Psykiatrins utveckling går mot öppna vårdformer enligt nyare erfarenheter och kunskap. Mobila team och omhändertagande i hemmet är bärande strategier.

De *privata vårdgivarna* får mer resurser och tar hand om allt svårare sjukdomstillstånd.

Inom *akutsjukvården* ökar volymen främst inom öppenvården. Kostnaderna ökar dock betydligt snabbare än produktionen, vilket beror på ökade produktionskostnader samt ett allt komplexare vårdbehov.

Mångfalden av vårdgivare ökar genom upphandlingar och avknoppningar av enheter.

Resultat

HSN redovisar ett resultat på – 281 mnkr. Det negativa resultatet förklaras huvudsakligen av att det inte visade sig möjligt att fullt ut tillämpa gällande överenskommelse avseende ersättningsnivå samt att det inte gick att teckna avtal och överenskommelser med vårdgivarna inom tilldelat landstingsbidrag. Negativa ekonomiska resultat har uppstått inom verksamhetsområdena; akutsomatisk vård –315 mnkr, primärvård –48 mnkr samt geriatrik –62 mnkr.

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	5 662,7	5 347,0	4 742,3
Resultat	-3 173,3	-3 314,3	-2 765,1

Verksamhet

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) ansvarar för att länets kollektivtrafik utförs inom de ramar och intentioner som fullmäktige fastställer och tillhandahåller bästa möjliga kollektivtrafik avseende såväl kvalitet som kvantitet. SL ansvarar för kollektivtrafiksystemets infrastruktur. Verksamheten styrs utifrån den strategiska plan som SL:s styrelse fastställt och vars övergripande mål syftar till att öka resandet.

SL-koncernen omfattade vid utgången av 2001 moderbolaget med fyra dotterbolag och fem intressebolag. Under året har ägarandelen i Busslink temporärt utökats från 40 till 90 procent och rekonstruktion av bolaget pågår. Konsultföretaget Svensk Trafik kompetens AB har avyttrats och SL Kundtjänst AB bildades vid årsskiftet 2001-2002 med uppgift att ansvara för den samlade kundtjänsten.



Flera åtgärder har vidtagits för att förbättra trafikens kvalitet. Sålunda har upphandling genomförts av busstrafik i Nacka/Värmdö och Huddinge/Botkyrka samt av fyra servicelinjer. Upphandling av ny entreprenör för trafiken på Roslagsbanan pågår. Arbetet med att återställa kvaliteten i pendeltågstrafiken försenades genom att de s.k. boggiesprickorna krävde ett extraordinärt underhållsarbete.

Resultat

SL redovisar ett resultat före bokslutsdispositioner på -3 173 mnkr, vilket är en försämring med 400 mnkr jämfört med 2000 men en förbättring mot budget med 141 mnkr. Resultatet har påverkats av lägre beställarkostnader, överskott av fastighets- och vagnförvaltning jämte lägre kapitalkostnad än budgeterat. Övriga resultatpåverkande poster är högre kostnad för köpt trafik och lägre intäkter för trafiktaxor med anledning av att taxehöjning genomfördes i september och inte som budgeterat i april. Kostnader i samband med rekonstruktion av Busslink belastar resultatet med 150 mnkr.

Verksamhetens intäkter avviker positivt mot budget med 316 mnkr, vilket föräns av Busslink.

SLs kostnader för den köpta trafikproduktionen uppgår till 5 989 mnkr och avviker mot budget med 45 mnkr beroende på ökade kostnader för reparation av boggiesprickor i pendeltågen samt ökat banunderhåll och vagnkostnader för tunnelbanan. Jämfört med 2000 har kostnaderna ökat med 548 mnkr eller 11 procent. Ökningen är en nivåhöjning föränsedd dels av den allmänt ökande kostnadsnivån dels av en strategisk satsning på utökad trafik, kvalitet och kundkommunikation.

Kapitalkostnader för investeringar uppgår till 763 mnkr, vilket är 58 mnkr lägre än budget men 139 mnkr eller 22 procent högre än 2000. Kostnadsökningen beror främst på leasing av fler Vagn 2000 till tunnelbanan.

Skattefinansieringsgraden uppgår till 49,6 procent jämfört med budget 49,0 procent.

Likviditeten är tillfredsställande och har stärkts med 400 mnkr genom refinansiering av spårvagnar och en amerikansk leasingtransaktion. Investeringar under 2000 och 2001 har hittills finansierats genom leasing och självfinansiering, vilket innebär att SL kunnat avstå från landstingslån.

Läs mer om SL under avsnitten Verksamhetsanalys och Investeringar.

**Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB)**

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	113,9	77,2	73,7
Resultat	-101,0	-110,5	-98,2

Verksamhet

Waxholmsbolaget har ansvar för den sjöburna kollektivtrafiken. Bolagets verksamhet följer angivna mål och erbjuder goda resmöjligheter året runt samt utvecklar trafikens kvalitet och kapacitet i samarbete med andra rederier och trafikutövare. Bolaget äger och har underhållsansvar för en flotta bestående av 24 fartyg.

Stockholms Sjötrafik AB (SSAB), som under en kort tid varit dotterbolag till Waxholmsbolaget, har avyttrats och ett managementavtal har tecknats för de fartyg som drivs av SSAB. Detta säkrar tillgången till kompetent personal och utjämnar de stora säsongvariationerna.

En översyn av förutsättningar och principer för trafikutbud, flotta och taxesystem har bl.a. resulterat i differentierad taxa i skärgårdstrafiken samt avtal med SL om ersättning för resande med SL-kort i hamntrafiken. För en gynnsam utveckling i skärgården förutsätts en bra vintertrafik, vilket också är i linje med slutsatserna i nya regionplanen. Waxholmsbolagets projektering av nytt isgående tonnage är en viktig länk i detta arbete.

Resultat

Resultatet är 9 mnkr bättre än budget och har påverkats av intäkter av engångskaraktär såsom utdelning från och försäljning av dotterbolaget Stockholms Sjötrafik AB samt försäljning av fartyg. Detta, jämte upplösning av obeskattade reserver, har sänkt skattefinansieringsgraden till 46 procent jämfört med budgeterade 57 procent.

Läs mer om Waxholmsbolaget under avsnitt Verksamhetsanalys och Investeringar.

Färdtjänstnämnden

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	929,0	916,9	914,3
Resultat	22,9	0	38,9

Verksamhet

Färdtjänsten är en kompletterande kollektiv trafikform för funktionshindrade personer som har väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationer. Nämnden ansvarar för tillståndsgivning och tilldelning av resor samt organisation, upphandling och administration av trafiken. Verksamheten regleras av lagen om färdtjänst.

I 2001 års budget har landstingsfullmäktige angivit följande mål för färdtjänstverksamheten:

- rikta resurserna främst till de som har störst behov av färdtjänst
- öka samverkan med SL och kommunerna för att öka tillgängligheten inom ordinarie kollektivtrafik
- utveckla mer kostnadseffektiva resor.

Färdtjänstens verksamhet följer de angivna målen. Det totala antalet resenärer uppgick till 83 532 personer. Antalet resor uppgick till 4 miljoner, varav 3 miljoner avsåg resor med taxi, 0,5 miljon med färdtjänstbuss och 0,5 miljon förvaltningsresor.

I syfte att förbättra den allmänna kollektivtrafikens tillgänglighet och minska beroendet av färdtjänst bedrivs ett omfattande samarbete med SL och länets kommuner. I samarbete med Stockholms stad genomförs tillgänglighetsprojektet på Södermalm. Inom ramen för ett flertal olika projekt utvecklas nya mer kollektivliknande färd sätt, t.ex. flexlinjer och anropsstyrd trafik.

Utvecklingen av mellanformer av linjetrafik och ökad tillgänglighet frigör resurser som kan rik tas till dem som har störst behov av färdtjänst och som saknar alternativa färd sätt. Under 2001 har antalet färdtjänstbussar ökat med 15 procent varvid resmög- ligheterna för bussresenärerna förbättrats.

Resultat

Resultatet uppgick till 23 mnkr att jämföra med budgeterat nollresultat. På kostnads- sidan redovisas en positiv avvikelse med 11 mnkr, främst avseende trafikknaster, som blivit lägre till följd av begränsande prisökningar och ratio nellare trafik på färdtjänstbussidan. Positiv avvikelse med 12 mnkr noteras även på intäktssidan. Överskottet består av högre intäkter från förvaltningsresor, höjt högkostnadsskydd under året samt ett engångsbelopp på 4 mnkr från Taxi Stockholm efter förlikning i en tvist om avtalsbrott.

Patientnämnden

Mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	11,8	11,2	10,3
Resultat	0	0	-0,3

Verksamhet

Patientnämnden är en lagstadgad och från vården fristående och opartisk instans dit patienter och anhöriga kan vända sig när det uppstått problem i kontakterna med all offentligt finansierad hälso- och sjukvård (privat, kommunal och landstingskommunal) samt Folk tandvården. Patientnämnden utreder och arbetar förebyggande. Patientnämnden har vidare ett uppdrag att rekrytera och förordna stödpersoner för personer som tvångsvårdas inom psykiatrin.

De av landstingsfullmäktige angivna målen och inriktningen för verksamheten är:

- kunskapen om patientnämnden bland allmänhet och personal ska öka
- analyserna av inkomna ärenden ska vidareutvecklas
- det förebyggande arbetet ska intensifieras.

Antalet inkomna patientärenden under år 2001 var 4 011. Ärendemängden har sedan 1998 legat på omkring 4 000 ärenden per år. Problem med behandling är den i särklass vanligaste orsaken till anmälan, därefter kommer bemötande och tillgänglighet.

Resultat

Verksamheten har under år 2001 bedrivits inom den av landstingsfullmäktige tilldelade resursramen.

Regionplane- och trafiknämnden

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	78,7	76,1	80,1
Resultat	7,3	0	2,1

Verksamhet

Regionplane- och trafiknämnden ansvarar för långsiktiga regionala planerings- och utvecklingsfrågor samt översiktlig trafikplanering. Nämndens arbete följer angivna mål och syftar till att stärka Stockholmsregionens ställning och konkurrenskraft såväl nationellt som internationellt. Utgångspunkt är den av landstingsfullmäktige antagna långsiktiga strategin "Stockholmsregionens framtid".

Nämnden tillgodoser landstingets och kommunernas behov av planerings- och beslutsunderlag i form av utredningar, prognoser och statistik. Verksamheten är organiserad i tre programområden, där arbetet bedrivs huvudsakligen i projektform. Utvärdering genomförs kontinuerligt och måluppfyllelsen analyseras utifrån det intresse och mottagande som erhålls i samband med samråd, remissförfarande och utställningar.

Den dominerande uppgiften har bestått av det fortsatta arbetet med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS). Detta arbete har, efter remissförfarande, resulterat i ett utställningsförslag. Utställningen pågick till januari 2002, varefter den slutliga planen läggs fram för beslut av landstingsfullmäktige.

Med avsikt att uppnå en regional kraftsamling genom t.ex. ett regionförbund har under 2001 ett förnyat samråd genomförts, dock utan att uppnå en enande lösning av organisation och ansvarsfördelning.

Resultat

Årets resultat uppgår till 7 mnkr att jämföra med budgeterat nollresultat och utgörs av sålda tjänster och ej nyttjade medel för bidrag.

Tandvårdsnämnden

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	570,4	551,4	542,4
Resultat	15,3	0	25,4

Verksamhet

Enligt tandvårdslagen har tandvårdsnämnden ett planeringsansvar för all tandvård samt finansieringsansvar för viss tandvård, främst barn- och ungdomstandvård och tandvård för vissa äldre, sjuka eller funktionshindrade. Nämnden har även finansieringsansvar för specialistutbildning.

Tandvårdsnämndens huvuduppgift är att med utgångspunkt i befolkningens behov av tandvård planera och fördela resurser, upphandla och avtala om vård samt följa upp och utvärdera effekterna av insatta åtgärder.

Andelen barn och ungdomar som besökt tandvården i de så kallade obligatoriska åldrarna har minskat för tredje året i rad och uppgår nu till 90,7 procent. Målsättningen är att andelen barn och ungdomar som besöker tandvården bör vara 95 procent.

Tandhälsans utveckling uppvisar en splittrad bild. Bland barn och ungdomar i grupperna 3- och 13-åringar har tandhälsan förbättrats medan den har försämrats för 7- och 19-åringar. Inget av de tre uppsatta effektmålen för att minska andelen barn och ungdomar med karies har uppnåtts. För gruppen 3-åringar har andelen barn med karies minskat men inte så mycket som målet angav.

Tandvårdsnämndens mål avseende kötider inom specialisttandvården för barn och ungdomar har till största delen uppnåtts. Endast ett mindre antal patienter har fått sin kötid förlängd. Åtgärdsprogram har presenterats för att komma tillrätta med situationen.

Antalet vuxna som erhållit nödvändig tandvård och tandvård som led i sjukdomsbehandling har ökat med 36 respektive 20 procent jämfört med föregående år.

Resultat

Årets resultat uppgår till 15,3 mnkr. Största överskotten redovisas inom barn- och ungdomstandvården på grund av att tandregleringsverksamheten inte har genomförts på det sätt som var planerat. För det reformerade tandvårdsstödet redovisas däremot för första gången ett underskott.

**Kulturnämnden**

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	185,4	182,4	185,3
Resultat	0,4	0	1,1

Verksamhet

Landstingsfullmäktige hade inför året fastställt följande mål för kulturnämnden:

- främja ett rikt, varierat och levande kulturliv som ska vara tillgängligt för länets alla invånare
- sträva efter frihet, kvalitet och mångfald inom kulturområdet
- barn och ungas kulturutbud ska fortsätta att prioriteras
- funktionshinderades möjligheter att tillgodogöra sig kultur ska förbättras
- vårda, värna och levandegöra länets kulturarv, särskild hänsyn skall tas till att det i regionen finns en för Sverige unik mångkultur med många olika rötter
- överföra kvarvarande producerande verksamheter till annan huvudman, där så är möjligt.

Kulturnämnden eftersträvar en geografisk spridning av stödet över hela länet. Det kan dock konstateras att verksamheten inom Stockholms stad är överrepresenterad i förhållande till folkmängden.

Under 2001 har kulturnämnden genomfört planerad satsning på ett regionalt resurscentrum för film och medier. Totalt har utbetalt stöd till film och medieverksamhet mer än fördubblats jämfört med 2000 och utgör nu ca 10 procent av det samlade kulturstödet.

Den egna kulturproduktionen består av Medicinhistoriska museet och Länshemslöjds-konsulenterna.

Resultat

Kulturnämnden har fördelat totalt 54,3 mnkr i regionalt kulturstöd. Verksamheten har under år 2001 bedrivits inom den av landstingsfullmäktige tilldelade resursramen.

Landstingsrevisorerna

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	27,2	27,5	27,6
Resultat	0	0	0,1

Verksamhet

Revisionens uppdrag är att bedöma om nämnder och styrelser redovisning är rättvisande, om kontrollen är tillräcklig och om verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt. Revisionen följer upp att nämnder och styrelser verkställer fullmäktiges fattade beslut. Revisionens samlade bedömningar redovisas årligen i de revisionsberättelser och granskningsrapporter som framläggs till fullmäktige i anslutning till de årliga boksluten.

De förtroendevalda revisorerna fastlägger årligen en revisionsplan som enligt god revisionssed bygger på bedömningar av risk och väsentlighet. Under senare år har stor uppmärksamhet ägnats åt kvalitetsfrågorna på redovisnings- och kontrollområdet. IT- och upphandlingsfrågor har särskilt uppmärksammats, liksom organisations- och utvecklingsfrågor inom sjukvården.

Resultat

Revisionsgrupperna har under hösten beslutat om angelägna fördjupande granskningar och konsultinsatser på prioriterade områden. Bokslutet visar att det utökade arbetsprogrammet kunnat genomföras inom ramen för ordinarie budget.

Producentorganisation**Landstingsfastigheter Stockholm (LFS)**

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	2 422,8	2 061,6	2 372,3
Resultat	741,8	518,6	660,5

Verksamhet

LFS är en redovisningsenhet för fastigheter som ägs direkt av landstinget och fastigheterna förvaltas av Locum AB enligt fullmäktiges riktlinjer. Fastighetsförvaltningen inriktas främst på att utveckla landstingets fastigheter och lokaler så att de motsvarar verksamheternas krav på funktionalitet samt på att behålla de strategiska fastigheternas värde och ändamålsenlighet genom väl avvägt underhåll och reinvesteringar.



Förvaltningsansvaret omfattar även administration och finansiering av de byggnadsinvesteringar som redovisas i LFS.

Det långsiktiga arbetet med att utveckla landstingets fastigheter baseras i första hand på fastighetsutvecklingsplaner (FUP). Under året har planerna för S:t Görans sjukhus och Södertälje sjukhus slutförts. FUP-arbete har startat på Nacka, Danderyds samt S:t Eriks sjukhus och arbetet på Huddinge och Karolinska sjukhuset har fortskridit.

Utvecklingsarbetet är koncentrerat till fastigheter som disponeras av landstingets kärnverksamheter. Icke strategiska fastigheter avsätts enligt fullmäktiges uppdrag på marknaden. Årets försäljningar uppgick till 575 mnkr och omfattade ett 20-tal objekt med total yta på 7 023 kvadratmeter. Bland större objekt återfinns Åstorp, delar av Beckomberga samt objekt i principöverenskommelsen om pensionsavtalet med Stockholms stad.

Likviditetsutvecklingen har varit negativ under hela året men förbättrades under sista veckan i december i takt med inbetalningarna från fastighetsförsäljningar. Likviditetsförstärkningen har möjliggjort självfinansiering av investeringar.

Årets investeringsvolym uppgick till 790 mnkr. Investeringarna har bidragit till att de totala fastighetsvärdena ökat med 300 mnkr i förhållande till 2000-12-31 trots fastighetsförsäljningarna. Även lokalytan har ökat under året med tre tusen kvadratmeter netto och uppgick per 31 december 2001 till 2,2 miljoner kvm fördelade på 74 fastigheter.

Resultat

Årets resultat blev 742 mnkr vilket med god marginal överstiger det fastställda avkastningskravet på 519 mnkr. Framför allt har vinster från fastighetsförsäljningarna bidragit till det goda resultatet. Reavinster uppgick till 401 mnkr vilket är 224 mnkr över de budgeterade 177 mnkr. Resultatet exklusive realisationsvinster uppgick till 341 mnkr att jämföra med motsvarande utfall förra året på 275 mnkr.

Hysesintäkterna uppgick totalt till 1 841 mnkr, varav externa hyresgäster svarade för 17 procent. Såväl interna som externa hyresintäkter har ökat jämfört med föregående år trots intäktsbortfall i samband med fastighetsförsäljningar. En viss indexuppräknning av hyrorna samt driftstart av avslutade investeringsobjekt har bidragit till intäktsökningen. Driftkostnaden har minskat med i genomsnitt 5 procent sedan förra året. Högre intäkter i kombination med lägre kostnader för fastighetsförvaltning och drift har resulterat i en positiv ekonomisk utveckling.

Ekonomisk styrning av LFS utgår från ett avkastningskrav, ett krav på ekonomiskt resultat motsvarande procentuell avkastning på eget kapital. Styrmodellen modifieras genom jämförelse med avkastningen för fastighetsbolag på marknaden. Beräkningar av uppnådd avkastning visar ett utfall motsvarande 14 procent. Avkastningen beräknad



exklusive realisationsvinster uppgick till 6 procent. Branschsnittet totalt och för referensgruppen ligger på 5 procent.

Produktionsstyrelsen

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	15 865,7	15 291,0	16 580,2
Resultat	-132,2	0	-114,4

Verksamhet

Produktionsstyrelsen har ansvaret för driften av all förvaltningsdriven vård. Den omfattar bl.a. primärvård, geriatrisk vård (äldresjukvård) och psykiatrisk vård. Vidare ingår Karolinska sjukhuset, Södertälje sjukhus, Södersjukhuset och Norrtälje sjukhus i ansvarsområdet. De två senare har bolagiserats från och med 2002.

Ett antal enheter inom produktionsområdena har knoppats av under året. De utgjorde 6 procent av produktionsområdenas omsättning. Totalt sett har produktionen därigenom minskat, men inom flera kvarvarande verksamheter kan en ökad produktion noteras. Sammanlagt utförde produktionsstyrelsens enheter 55 procent av vården i länet. Antalet öppenvårdsbesök uppgick till 6 miljoner medan akutsjukhusen behandlade 120 000 patienter i slutenvård.

Produktiviteten vid akutsjukhusen är i stort sett oförändrad. När det gäller produktionsområdena är det svårt att få en enhetlig bild. Allt tyder dock på att kostnaden per prestation har ökat jämfört med föregående år.

För att systematiskt styra, planera och följa upp verksamheten använder PrS balanserad verksamhetsstyrning som speglar verksamheten ur fyra olika perspektiv: patient, process, medarbetare och finans. Ett projekt pågår vidare i samarbete med HSN för att formulera kvalitetsmått för vården, *Medicinska programarbetet*.

Resultat

Årets resultat är -132 mnkr, vilket utgör 0,8 procent av omsättningen. Intäkterna ligger 4 procent högre än budget medan kostnaderna överskrids med 5 procent.

Produktionsområdena svarar för ett underskott på 99 mnkr medan akutsjukhusens underskott stannar på 32 mnkr.

Löneutvecklingen varierar mellan 4,6 och 6,7 procent mot en budgeterad ökning på 3,9. Till detta ska läggas en ökad sjukfrånvaro samt ett besvärligt rekryteringsläge. Kostnaden för inhyrd personal uppgår till 299 mnkr vilket är 135 mnkr mer än föregående år.

Vårdproduktionen på akutsjukhusen har överstigit avtalad nivå. Det innebär att sjukhusen producerat vård för närmare 50 mnkr som inte ersatts, s.k. rabatter. Dessutom har PrS och beställarna tolkat avtalen på olika sätt vilket lett till en total differens på 101 mnkr.



Produktionsområdena (primärvård, psykiatri och geriatrik)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	8 335,7	7 850,0	8 025,8
Resultat	-98,8	0	-70,5

Verksamhet

Produktionsområdena svarar för primärvård vid vårdcentraler, äldre sjukvård vid geriatrika kliniker samt psykiatri för barn, ungdomar och vuxna. I den senare ingår utöver allmän psykiatri även bl.a. missbrukar- och narkomanvård samt anorexi- och bulemivård. Hemsjukvård ingår i alla vårdgrenarna. Bland övriga verksamheter kan nämnas habilitering och hjälpmedelsverksamhet. Samtliga produktionsområden bedriver också utbildningsverksamhet och har olika former av forsknings- och utvecklingsenheter. Produktionsområdena utgör mer än 50 procent av omsättningen för PrS.

I maj 2001 slogs Södra Stockholms och Norra Stockholms produktionsområden samman till en enhet, Stockholms produktionsområde (SPO). Antalet produktionsområden har därmed minskat till tre; Norra länets produktionsområde (NLPO), Södra länets produktionsområde (SLPO) och SPO.

En privatisering av stora delar av primärvården i södra Stockholm pågår. Inom de tre områdena har sammanlagt 40 enheter med en total omsättning på 295 mnkr och med 780 medarbetare knoppats av.

Antalet besök i primärvården ligger sammantaget i nivå med budget. Inom psykiatrin ligger antalet vård dagar inom slutenvården lägre än budget beroende på neddragning av antalet vårdplatser. Däremot har besöken i öppenvården ökat. Den geriatrika slutenvården har minskat beroende på neddragning av vårdplatser i kombination med rekryteringssvårigheter. Besök i öppenvården har ökat.

Resultat

Årets resultat är – 99 mnkr. Jämfört med budget har intäkterna och kostnaderna ökat med 6 respektive 7 procent. Resultatet är en försämring med 28 mnkr jämfört med föregående år.

SPO visar sämst resultat med –102 mnkr. Orsaker till detta är att besparingseffekter av sammanslagningen kommer först under 2002, kraftigt ökade hyreskostnader samt att avknoppningarna fördröjts. NLPO visade ett positivt resultat på 13 mnkr att jämföra med föregående års underskott på 40 mnkr medan SLPO ligger kvar på ett oförändrat underskott om 10 mnkr.

Akutsjukhusen*Karolinska sjukhuset (KS)*

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	4 800,4	4 590,1	4 455,0
Resultat	-23,2	0	-37,4

Verksamhet

KS är ett akut- och universitetssjukhus som erbjuder högspecialiserad sjukvård i och utanför Stockholms län samt bassjukvård i norra delen av länet. Inom sjukhuset bedrivs också omfattande forskning och utbildning.

Under året uppgick antalet besök till närmare 770 000. Av de 163 000 som sökte akut lades 40 000 in. Det har fötts 6 000 barn och 30 000 operationer har genomförts. Barnsjukhusets satsning på hemsjukvård har ökat med 20 procent, totalt 462 patienter. Antalet patienter från andra landsting och länder har ökat kontinuerligt.

Verksamhetsåret 2001 har haft fokus på interna förändringsprocesser för att kunna möta framtida krav. Verksamheten ska organiseras med vårdkedjor som norm för patientflödet. Såväl struktur som processer och roller ses över.

Resultat

KS redovisar ett resultat på – 23 mnkr, vilket motsvarar 0,5 procent av omsättningen. Den stora vårdproduktionen, 3 procent mer än budget, har inneburit att intäkterna blivit 210 mnkr högre än budgeterat medan kostnaderna ökat med 233 mnkr.

Personalkostnaderna blev 7 procent högre än budget och 9 procent högre än föregående år. Orsakerna var en kraftig lönekostnadsutveckling, stor personalomsättning och hög sjukfrånvaro. Antalet helårsarbetare ökade med 2,4 procent, 200 personer. Trots detta var antalet som utför själva vårdarbetet oförändrat eftersom hela ökningen behövdes för att täcka ökad frånvaro.

Södersjukhuset (SöS)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	1 936,2	1 841,5	1 812,3
Resultat	7,1	0	13,2

Verksamhet

En halv miljon stockholmare har SÖS som sitt akutsjukhus. Under ett år föds 4 000 barn, drygt 40 000 patienter läggs in och 350 000 patienter besöker sjukhusets mottagningar. Närmare 100 000 får varje år akut hjälp med allt från benbrott till hjärtinfarkter. Sjukhuset bedriver också undervisning och forskning.

Trycket på akutmottagningen har inneburit att samtliga vårdplatser i princip varit belagda till mer än 100 procent.

Enheten som arbetar med ballongutvidgning av hjärtats kranskärl (PTCA) har utökats och behandlade under året 450 patienter. Den urologiska kliniken har återuppbyggts och den nya röntgenavdelningen (Bild Diagnostiskt Center) kommer att öppnas under våren 2002.

Satsningar görs för att behålla befintlig personal och utveckla ledarskapet. Vårdchefen vid akutmottagningen har utsetts till Årets chef av tidningen Chef.

Från 2002 bolagiseras sjukhuset och förberedelsearbetet har bedrivits löpande under året. Samtliga anställda har valt att följa med till bolaget.

Resultat

SÖS redovisar ett positivt resultat på 7 mnkr. Intäkterna ligger 95 mnkr högre än budget och kostnaderna 88 mnkr högre. Ökade beställningar och nya verksamheter svarar för den största delen av intäktsökningen. Höjda lönenivåer är en stor del av förklaringen till att personalkostnaderna ökat med 5,7 procent i förhållande till budget och 8,4 procent jämfört med föregående år. Övriga kostnadsökningar beror på ny verksamhet och ökad produktion.

Norrtälje sjukhus (NTS)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	335,2	337,1	334,8
Resultat	-13,9	0	-6,0

Verksamhet

Norrtälje sjukhus bedriver somatisk akutsjukvård, geriatrisk vård och psykiatri. Huvudbeställare är Nordöstra sjukvårdsområdet medan avtal finns med övriga sjukvårdsområden avseende fritidsboende i Roslagen.

Avdelningen för sluten psykiatrisk vård lades ned under sommaren och verksamheten överfördes till Danderydskliniken inom NLPO. Samtidigt har den psykiatriska hemsjukvården utökats.

Ett magvirus som medförde ett bortfall av cirka 200 vårdtillfällen samt vakanser på kirurgsidan har lett till underproduktion inom akutsomatiken.

Från 2002 bolagiseras sjukhuset och förberedelsearbetet har varit omfattande.

Resultat

Årets resultat blev -14 mnkr, vilket är 8 mnkr sämre än föregående år. Jämfört med budget överskreds kostnaderna med 12 mnkr medan intäkterna var 2 mnkr lägre. Underskottet beror i huvudsak på förändringar inom den psykiatriska vården samt att överenskommelsen för geriatrisk vård överskridits. Ett tak i vårdöverenskommelsen för geriatrik har medfört att geriatrisk vård och rehabilitering tillhandahållits utan ersättning från beställaren sedan oktober.

Södertälje sjukhus (STS)

Mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	658,4	656,1	609,4
Resultat	-1,6	0	-1,2

Verksamhet

Södertälje sjukhus är ett av landets största länsdelssjukhus och bedriver somatisk akutsjukvård, geriatrisk vård och psykiatri.

Sjukhuset har inte uppnått budgeterade vårdvolymer för besök eller vårdtillfällen. Däremot har budgeten överträffats när det gäller DRG-poäng. Detta som ett resultat av ökad vårdtyngd inom både akut och elektiv vård. Sjukhuset har således vårdat färre men sjukare patienter. Inom den psykiatriska slutenvården har sex vårdplatser avvecklats och ersatts med öppnare vårdformer. Fler BB-platser har öppnats vilket innebär att sjukhuset kan klara 2 400 förlossningar per år.

Införandet av ett integrerat digitalt vårdssystem (Cambio) har pågått under året. Det omfattar bland annat journalhantering, patientadministrativt system och remisshantering.

Resultat

Årets resultat blev -2 mnkr. Psykiatrin och akutsomatiken svarade för ett underskott på 5 mnkr medan geriatriken gav ett överskott om drygt 3 mnkr. Antal vakanser har ökat vilket medfört att personalkostnadsökningen blev 8 procent, vilket är 1,7 procent lägre än budget. Kostnaderna för inhyrd personal blev cirka tre gånger högre än året innan.

Danderyds sjukhus AB (DSAB)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012 ¹⁾
Intäkter	1 465,6	1 395,4	1 029,8
Resultat	4,5	13,0	26,0

¹⁾ avser perioden april-december.

Verksamhet

DSAB bedriver sjukvård inom Stockholms läns landsting inom ramen för landstingets ansvar inom hälso- och sjukvårdslagen.

Den producerade vården ligger över budget, både mätt i vårdtillfällen samt besök inkl telefonkontakter. Antalet producerade DRG-poäng är 3,9 procent högre än budgeterat.

Besöken på akutmottagningen fortsätter att öka, under 2001 var besöken ca 50 000 st vilket är en ökning med 3,6 procent jämfört med år 2000.

DSAB har tillsammans med Praktikertjänst bildat ett bolag som ska driva en förlossningsenhet i anslutning till DSAB, Barnbördshuset Stockholm AB. Verksamheten startade under oktober och vid full verksamhet ska 2 000 normalförlossningar utföras.

Det föreligger alltjämnt rekryteringssvårigheter inom vissa yrkesgrupper, även om läget ljusnat något under hösten. Kostnaden för inhyrd personal uppgår till 17,5 mnkr vilket motsvarar 1,9 procent av de totala personalkostnaderna.

Som ett bevis på bolagets framgångsrika arbete med ledarskaps- och chefsfrågor erhöll bolaget PA-forums "Sticka-ut-hakan"-pris 2001 för nytänkande inom området.

Resultat

Danderyds Sjukhus AB redovisar ett resultat på 4,5 mnkr. Det innebär att avkastningskravet på 13 mnkr inte uppnås. En av de främsta orsakerna till detta är att personalkostnadsutvecklingen och kostnaderna för bemanningsföretag varit hög under året. Produktion över avtal har inneburit att kostnadstäckning ej har uppnåtts för denna merproduktion.

Bolaget har uppnått en produktivetsförbättring på 1 procent jämfört med föregående år. Detta innebär att på två år har produktiviteten ökat drygt 3 procent.

Huddinge Universitetssjukhus AB (HSAB)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112 ¹⁾	Utfall 0012 ²⁾
Intäkter	4 032,0	3 919,0	2 833,8
Resultat	54,9	35,0	21,8

¹⁾ Den lokala budgeten avviker från landstingsfullmäktiges resultatkrav och uppgår till 10,0 mnkr.

²⁾ Avser perioden april-december.

Verksamhet

HSAB bedriver sjukvård inom ramen för landstingets ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen och som universitetssjukhus bedrivs forsknings-, utvecklings- och utbildningsverksamhet.

Sjukhusets produktion av akutsjukvård ökade jämfört med föregående år och är också högre än budget.

Verksamheten har under året och i likhet med föregående år präglats av personalbrist och antalet disponibla vårdplatser har varit reducerat.

I september utfördes den första hjärtrplantation med mycket gott resultat.

Resultat

Resultatet för HSAB är 55 mnkr, vilket är 20 mnkr bättre än ställt avkastningskrav. De totala intäkterna är drygt 100 mnkr över budget medan personalkostnaderna överstiger budget med knappt 70 mnkr. Produktiviteten för HSAB har förbättrats med 1 procent.

**S:t Eriks ögonsjukhus AB (STEAB)**

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012 ¹⁾
Intäkter	260,0	241,6	187,7
Resultat	5,5	2,5	0,2

¹⁾ avser perioden april-december.

Verksamhet

STEAB bedriver ögonsjukvård inom Stockholms läns landsting samt högspecialiserad ögonsjukvård för patienter från andra landsting. Sjukhuset har en omfattande forsknings-, utvecklings- och utbildningsverksamhet i samverkan med Karolinska Institutet.

Sjukhuset har fullgjort beställd volym av 4 700 kataraktoperationer samt opererat 400 katarakter i tilläggsbeställning.

Resultat

Resultatet för STEAB är 5,5 mnkr, vilket är 3,0 mnkr bättre än det ställda avkastningskravet. Tilläggsoperationer både inom och utom länet avseende katarakter har ökat intäkterna jämfört med budget. Produktiviteten har ökat med 1,6 procent under verksamhetsåret.

Koncernen Landstingshuset i Stockholm

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	7 467,6	-	5 387,9
Resultat	- 133,0	-	-85,0

Verksamhet

Koncernen Landstingshuset i Stockholm består av samtliga landstingets helägda bolag utom AB Storstockholms Lokaltrafik.

Moderbolaget bedriver ingen egen verksamhet utan är förvaltare av dotterbolagens aktier. Dotterbolagen bedriver i huvudsak verksamhet inom sjukvård, tandvård samt fastighetsförvaltning.

Resultat

Koncernen redovisar ett resultat på -133 mnkr, vilket är en försämring med 48 mnkr jämfört med föregående år och beror på att de enskilda bolagen med några få undantag har försämrat sina resultat.

Ökningen av intäkterna med 2 miljarder från föregående år beror till stor del på att de under år 2000 bildade bolagen inom tand- och sjukvård bedrev verksamhet under nio månader.

Folktandvården Stockholms län AB (FTVAB)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012¹⁾
Intäkter	986,8	1 048,0	711,1
Resultat	- 87,2	9,0	-22,6

1) avser perioden april-december

Verksamhet

Folktandvården Stockholms Län AB erbjuder ett komplett utbud av tjänster inom allmäntandvård och specialisttandvård. Bolaget har en stor geografisk spridning och återfinns på drygt 120 platser inom länet.

Inom barn- och ungdomstandvården är Folktandvården marknadsledande både inom allmän- och specialisttandvård. För att främja konkurrensen gick tandvårdsnämnden under år 2000 ut med särskild information om möjligheten att välja privat vård. År 2000 valde 86,5 procent av barn och ungdomar Folktandvården som vårdgivare, vilket tyder på att föräldrarna har stort förtroende för Folktandvårdens kompetens avseende barntandvård.

Antalet behandlade barn och ungdomar i obligatorisk ålder år 2001 uppgick till 156 188, vilket innebär en ökning med 1 375 jämfört med föregående år.

Av den vuxna befolkningen var det cirka 23 procent eller 313 000 som valt Folk-tandvården Stockholms Län AB som vårdgivare.

Inom specialisttandvården kommer en mycket stor andel av patienterna från privata remitter. Antalet avslutade specialistremisser var 27 654, vilket jämfört med föregående år innebär en minskning med 1 143.

Resultat

Resultatet för Folktandvården Stockholms Län AB är – 87 mnkr. En orsak till underskottet är uppkomna omstruktureringskostnader för genomförd rekonstruktion av bolaget i slutet av året. En annan orsak är låga intäkter inom tandvård enligt prislista för tandvård till vuxna patienter. Detta är en följd av negativa effekter i samband med omstruktureringen av kliniker, optimistiska bedömningar och hur snart effekterna av ett nytt datorbaserat klinikstödssystem skulle ge resultat. Bolaget hade även problem med att rekrytera tandläkare och tandhygienister till följd av hård konkurrens.

Stockholm Care AB

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	83,2	64,6	78,5
Resultat	4,7	3,0	6,3

Verksamhet

Bolagets huvudsakliga inriktning är att utnyttja ledig vårdkapacitet inom Stockholms län för vård av utländska patienter. Vidare erbjuds konsulttjänster som hör samman med verksamhet och förvaltning av medicinsk vård. Bolaget ansvarar också för Tobias Registret – ett nationellt register över svenska benmärgsdonatorer. En annan uppgift är att svara för samordning och överblick av EU-projekt inom landstinget.

För vård i Sverige kommer utländska patienter från ett 70-tal länder främst från de skandinaviska länderna därefter från Italien och Grekland.

För Tobias Registret har utvecklingen 2001 inte varit lika positiv som under 2000. Omsättningen har minskat främst beroende på lägre efterfrågan på benmärgs- eller stamcellsdonatorer.

Även konsultverksamheten har minskat i omfattning under 2001. Utvecklingen väntas dock vända under 2002. Konsultverksamheten innefattar bland annat projekt i Baltikum och S:t Petersburg.

Resultat

Årets resultat är cirka 2 mnkr bättre än budget men 2 mnkr sämre än föregående år.

**Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB)**

Mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	90,8	85,1	82,7
Resultat	- 8,6	1,0	- 3,6

Verksamhet

AISAB utför enligt avtal ambulans- och akutbilstjänster åt Stockholms läns landsting. Avtalet löper över fem år med start den 1 februari 2000 med möjlig förlängning upp till ett år. Bolaget har under året utfört 70 700 av totalt 147 100 ambulans- och akutbilsuppdrag, dvs 48 procent.

Under perioden 1997 till och med 2001 har AISAB ökat antalet utförda uppdrag med cirka 14 000 eller 25 procent utan att antalet personaltimmar ökat nämnvärt, vilket är liktydigt med ökad produktivitet.

Bolaget har under senare år haft en kraftig personalomsättning. Detta har medfört stark fokusering på att rekrytera, utbilda och att introducera ny personal. Konkurrensen om och bristen på sjuksköterskor med yrkeserfarenhet i Stockholms län är stor varför personalförsörjningen är ett fortsatt problemområde för bolaget.

Resultat

Årets resultat blev 10 mnkr sämre än budget och 5 mnkr sämre jämfört med föregående år. Det negativa resultatet beror på låg indexuppräknings av ersättningen från beställaren, Centrala avdelningarna för Ambulanssjukvård och Katastrofmedicinsk planering (CAK) samt ökade kostnader för övertid, rekrytering och utbildning.

Locumkoncernen

Mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	197,5	164,4	173,4
Resultat	49,7	0,7	28,2

Verksamhet

Locumkoncernen består av moderbolaget Locum AB och dotterbolaget Terreno AB. Moderbolagets verksamhet finansieras huvudsakligen via ett förvaltningsarvode från Landstingsfastigheter.

Verksamheten är i första hand inriktad på förvaltning av landstingets fastigheter enligt fullmäktiges riktlinjer. Uppdraget omfattar uthyrning med hyressättning och förhandling, planering och beställning av investeringar, fastighetsdrift- och underhåll. Dessutom förvaltar Locum på uppdrag från AB SL bussterminaler och bussdepåer.

Verksamhetsstyrningen baseras på modellen med balanserade styrkort, 3K, som avser Kund, Kvalitet och Kretslopp. I kundperspektivet har årets arbete fokuserats på att förbättra kundrelationerna. Nöjd Kundindex, NKI, har ökat under året från 58 till 62 som ett resultat av gjorda prioriteringar och ansträngningar. Vid Nacka sjukhus genomförs ett pilotprojekt för ökat utbud av verksamhetstjänster. Ett flertal driftupphandlingar har genomförts under året, varav den mest omfattande avsåg Södersjukhuset.

Under året har en inventering genomförts av samtliga fastigheter för att kartlägga miljöskuld, främst avseende PCB och kvicksilver. En annan betydande miljöaspekt i fastighetsförvaltningen är energianvändningen. Ett omfattande arbete har lagts ner för att minska energiförbrukningen och kvalitetssäkra energistatistiken, bland annat genom energiprojektet Negawatt. Miljöarbetet har kommit i fokus även i fastighetsförsäljningsärenden genom att kostnaderna för sanering av oljeskadad mark och asbest ingår.

Resultat

Årets utfall innebär en fortsatt positiv utveckling för koncernen. Såväl finansiella som icke finansiella mål för verksamheten har uppnåtts.

Koncernens resultat överträffar budgeten med 49 mnkr. Försäljning av Locums aktieinnehav i intresseföretaget Dalkia Facility Management AB inbringade 50 mnkr och gav en reavinst på 25 mnkr. Försäljningsinkomsterna har förstärkt likviditeten och gett högre finansiella intäkter.

Även för kostnaderna redovisas positiva avvikelser, främst i samband med vakanta tjänster och allmän återhållsamhet på kostnadssidan.

Västra Servicegruppen AB (VSG)

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112 ¹⁾	Utfall 0012
Intäkter	15,1		95,1
Resultat	- 8,3		- 1,5

¹⁾ På grund av att VSG befann sig i en avvecklingsprocess upprättades ingen budget för 2001.

Bolaget avvecklades under året.

**AB SLL Internfinans (Internfinans)**

Mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	55,5	67,6	81,1
Resultat	5,6	2,0	4,3

Verksamhet

AB SLL Internfinans (Internfinans) uppgift är att utgöra internbank för Stockholms läns landsting. Bolaget ska på affärsmässiga grunder hjälpa landstinget, dess förvaltningar, bolag och stiftelser, med att förvalta central likviditet, låna upp pengar på kapitalmarknaden och bedriva utlåning för investeringar till bolag, förvaltningar och stiftelser. Internfinans administrerar också landstingets koncernkontosystem samt förvaltar Stockholms läns landstings donationsfonder.

Internfinans har under året arbetat med att verkställa den långfristiga upplåningen åt landstinget. Bolaget har, bland annat, utökat ramen för landstingets MTN-program från 3 000 till 5 000 mnkr samt emitterat obligationslån inom detta program.

Resultat

Resultatet för året uppgår till 5,6 mnkr vilket är 3,6 mnkr bättre än budget.

MedicARRIER AB

mnkr	Utfall 0112	Budget 0112	Utfall 0012
Intäkter	272,2	289,0	251,7
Resultat	- 8,2	0	3,7

Verksamhet

Bolagets ändamål är att distribuera sjukvårds- och förbrukningsartiklar till producenter inom landstinget. Utvecklingsarbetet fortsätter för att sänka hanteringskostnaderna. Som exempel kan nämnas installation och driftstart för lagerautomater i lagerhanteringen, anpassningar av datasystem för ett ökat breddinförande av streckkoder i varubeställningsarbetet och framtagning av lösning för elektronisk hantering av alla beställningar.

Resultat

Årets resultat blev ca 8 mnkr sämre än budget. Detta kan förklaras av såväl lägre intäkter, främst för tryckeri- och kopieringstjänster, som högre kostnader, främst avseende personalkostnader i form av övertid samt för inhyrd personal.

Definitioner

AGS-KL

är avtalsgruppsjukersättning. Vid långvarig sjukdom som leder till sjukbidrag/förtidspension har man under pensionstiden rätt till ersättning från AGS-KL.

AFA

ansvarar för AGS -KL, TFA-KL och avgiftsbefrielseförsäkring för anställda inom bl.a. landstinget.

Anläggningstillgångar

är immateriella, materiella och finansiella tillgångar som är avsedda för stadigvarande innehav.

Anställd

är en person som har en eller flera anställningar (ej timanställning) inom Stockholms läns landsting.

Avskrivning enligt plan

är den successivt fördelade totalutgiften för en anläggningstillgång. Utgiften fördelas över det antal år som tillgången används i verksamheten.

Avsättningar

är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Balansräkning (BR)

är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen (= redovisningsperiodens sista dag).

Betalningsberedskap, antal dagar

beräknas som posten Likvida medel inkl outnyttjade krediter i förhållande till landstingskoncernens genomsnittliga driftskostnad per dag.

Bruttoregionprodukt

Värdet av de varor och tjänster som produceras i regionen.

DRG-poäng

DRG betyder diagnosrelaterade grupper och är ett system för att mäta prestationer i den somatiska akutsjukvården. Poängen talar om hur resurskrävande en prestation, t ex en viss operation är. Fördelen jämfört med traditionella mått som t ex vård dagar är att DRG även tar hänsyn till vårdtyngden (resursåtgången) i varje prestation.

Eget kapital

är skillnaden mellan totala tillgångar och totala avsättningar och skulder enligt balansräkningen.

Eliminering

av interna mellanhavanden görs vid summering av ekonomiska data för flera enheter. Det betyder att de interna posterna tas bort, så att uppgifterna om intäkter, kostnader, fordringar och skulder inte anger ”upplåsta” värden.

Finansieringsanalys

visar kassaflöde från verksamheten inkl förändring av rörelsekapitalet, kassaflöde från investeringsverksamheten samt finansiering. Summan av dessa komponenter utgör förändringen av landstingets likvida medel.

Finansnetto

är skillnaden mellan posterna Finansiella intäkter och Finansiella kostnader i resultaträkningen.

Inskrivning

Händelse när ett vårdtillfälle påbörjas och vårdplats ställs till patientens förfogande.

Konsolidering

är åtgärden att dra samman flera enheters räkenskapsposter för presentation i en koncernredovisning. Konsolidering görs efter det att alla interna mellanhavanden tagits bort.

Kortfristiga fordringar och skulder

är fordringar och skulder som förfaller till betalning inom ett år från balansdagen.

Kreditfacilitet

är avtalade lånemöjligheter landstinget tecknat, med ett kreditinstitut eller liknande, som vid behov kan utnyttjas för att låna upp pengar.

Landstingsbidrag

beslutas av landstingsfullmäktige och är i budgeten detsamma som verksamhetens nettokostnad, dvs den kostnad som behöver finansieras av landstinget för att resultatet ska bli noll. Landstingsbidraget ska täcka verksamhetens samtliga kostnader sedan verksamhetsanknutna intäkter, inklusive finansiella intäkter, frånräknats.



Långfristiga fordringar och skulder

är fordringar och skulder som förfaller till betalning mer än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Medium Term Note-program (MTN-program)

Ger landstinget möjligheten att emittera obligationer med en löptid på mellan ett till femton år.

Nettoinvesteringar

är investeringsutgifter minskade med statsbidrag och sådana försäljningsinkomster som har direkt samband med investeringen.

Omsättningstillgångar

är sådana tillgångar som förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen, t ex förråd, lager och fordringar hos kunder. På detta sätt skiljer sig omsättningstillgångarna från anläggningstillgångarna, som är avsedda för stadigvarande bruk.

Resultatenhet

är en av landstingsfullmäktige fastställd enhet med ansvar inför nämnd, styrelse eller bolagsstyrelse för resultaträkning och balansräkning.

Resultaträkning (RR)

är en sammanställning av intäkter, kostnader och resultat för en viss period.

Skattekrona

en skattekrona = 100 kronor i beskattningsbar inkomst.

Slutenvård

Hälso- och sjukvård som ges till patient inskriven vid vårdenhet.

Soliditet

är ett mått på den långsiktiga betalningsförmågan och beräknas som andelen Eget kapital av hela balansräkningens omslutning, uttryckt i procent.

Vårdbarometer

omfattande och periodiskt återkommande undersökning som mäter medborgarnas syn på/åsikter om sjukvården.

Vårdtillfälle

Sammanhängande tid för vård avgränsad av patients intagning och utskrivning i slutenvård på samma klinik.

Öppenvård

Annan hälso- och sjukvård än slutenvård.

Fakta om Stockholms läns landsting 1997-2001

	1997	1998	1999	2000	2001
Sveriges folkmängd vid årets slut	8 847 625	8 854 322	8 861 426	8 872 792	8 909 128
Folkmängd Stockholms län vid årets slut	1 762 924	1 783 440	1 803 377	1 823 210	1 838 882
Andel Stockholms län i %	19,9	20,1	20,4	20,5	20,6
Antal anställda Stockholms läns landsting	52 854	52 556	44 072	43 232	48 503 ¹⁾
- varav inom förvaltningarna	41 767	41 492	41 657	30 173	29 719
Skatteintäkter, generellt statsbidrag och utjämning mnkr	23 596	24 691	24 942	26 854	28 549
- kr per invånare	13 386	13 845	13 831	14 729	15 526
Skattesats, kr per skattekrona i Stockholms läns landsting	10,80	10,80	10,32	10,32	10,32
Genomsnittlig landstingsskattesats för Sverige	10,15	10,12	9,79	9,87	10,02
Tillgångar, mnkr	25 258	24 542	26 953	28 773	33 260
- kr per invånare	14 328	13 761	14 946	15 782	18 087
Skulder, mnkr	23 858	14 355	18 357	21 877	27 590
- kr per invånare	13 534	8 049	10 179	11 999	15 004
Eget kapital, mnkr	1 400	10 187	8 596	6 896	5 670
- kr per invånare	794	5 712	4 767	3 782	3 083
Energianvändningen kWh/kvm ²⁾	261	272	256	261	252

1) Inkl Busslink

2) Samtliga värden är granskade och reviderade av Locum under året.

Anm: Från och med 1998 redovisas landstingets pensionsskuld före 1998 som en ansvarsförbindelse. Från och med 1999 redovisas finansiellt leasade tillgångar och motsvarande leasingförpliktelser i balansräkningen.